

Innkalling til styremøte for Moss Havn KF

Møte nr : 1/2019
Møte dato: 4. februar kl.16.00
Møte sted: Oslofjordens Maritime Senter, Havnestyresalen

Moss Havnestyre 2015 – 2019**Medlemmer:**

NAVN	Parti	TELEFON	E-POST
Fred Jørgen Evensen (leder)	AP	915 78 200	fje@nokas.no
Irene Johansen (nestleder)	AP	916 55 936	irene.johansen@gmail.no
Benedicte Lund	MDG	977 14 838	benedicte.lund@moss.kommune.no
Gretha Kant	H	951 49 664	gretha.kant@moss.kommune.no
Ulf Leirstein	FRP	906 41 162	ulfleirstein@gmail.com
Stefan Bernås Sundvall	Ansattes rep.	417 64 169	ssundvall@online.no
Ulf Raab	Bruker rep.	911 49 785	ulf.raab@greencarrier.no

Varamedlemmer:

Anne- Lise Gjølstøl	SV	928 60 375	anlire@online.no
Tomas Colin Archer	AP	481 37 880	tomas.c.archer@moss.kommune.no
Trond Valde	MDG	906 23 233	trond.johan.valde@politiker.moss.kommune.no
Sissel Rundblad	H	951 48 720	Sissel.rundblad@politiker.moss.kommune.no
Bjørn Angell	KRF	957 85 780	b-angel@online.no
Birger L. Harveg	Ansattes rep.	922 04 999	birger@moss-havn.no
Biørn Borge	Bruker rep.	922 05 083	biorn@waglechartering.no

Sekretær: Liv Grete Øyan Moe – tlf. nr. 936 90 699 liv@moss-havn.no

På vegne av havnestyrets leder; Fred Jørgen Evensen innkaller vi medlemmene i Moss havnestyre til møte.

Spørsmål til administrasjonen sendes skriftlig i god tid før styremøtet, samt at eventuelle frafall meddeles til havnestyrets sekretær.

Vi starter møtet med at Kai J. Olsen fra Asko holder en orientering om sjødroneprosjektet til Asko.

Til behandling foreligger følgende saker:

- Møteprotokoll fra havnestyremøte den 26.11.2018 ligger vedlagt og skal signeres i møtet.
- Godkjenning av innkalling og saksliste.
- Saker til eventuelt.

Meldinger:		Side:
Nr. 1/2019	Forvaltningsrevisjon av innkjøp og anskaffelser Moss Havn KF – rapport som oversendes kontrollutvalget	1

Saker:		Side:
Nr. 1/2019	Styreverv på vegne av Moss Havn KF	41

- **Diverse orienteringer fra havneadministrasjonen**
- **Eventuelt**

Det gjøres oppmerksom på at dere må parkere på langsiden av bygget vårt.
De som kjører el-bil kan parkere på de kommunale p-plassene på vei inn mot bygget.

Med vennlig hilsen
Liv Grete Øyan Moe

Sekretær i havnestyret
Moss Havn KF

Styremøte Moss Havn – februar 2019

Melding nr. 1/2019

Forvaltningsrevisjon av innkjøp og anskaffelser Moss Havn KF – rapport som oversendes kontrollutvalget

På oppdrag fra kontrollutvalgssekretariatet har Moss Havn KF sin revisor (BDO) gjennomført forvaltningsrevisjon av Moss Havn KF. Kontrollutvalget i Moss kommune besluttet i sitt møte den 18. juni 2018, sak 18/27 å gjennomføre denne revisjon. Prosjektplan for oppdraget ble vedtatt i samme utvalg den 24. september 2019 i sak 18/41.

Endelig rapport ble oversendt administrasjonen i Moss Havn den 29. januar 2019 og følger som vedlegg til denne meldingen.

BDO har gått grundig gjennom organisasjonen både ved intervjuer og søk i arkiv og dokumenter. Følgende tre problemstillinger er fokusert på:

1. Er Moss Havn sin praksis ved innkjøp og anskaffelser i tråd med anskaffelsesregelverket for utvalgte anskaffelser over kr 100 000 eks mva
2. Følges interne retningslinjer mht godkjenning fra øverste leder for utvalgte anskaffelser mellom kr 30 000 eks. mva og kr 100 000 eks. mva og er dette dokumentert
3. Gjøres innkjøp som avrop på rammeavtaler inngått av Moss kommune der dette er aktuelt

Administrasjonen i Moss Havn KF har, før endelig rapport med avgitt, gjennomgått rapporten og avgitt følgende høringsuttalelse som i sin helhet er gjengitt i kap 6.1 på side 26 i rapporten

Moss Havn KF jobber kontinuerlig med innkjøpsprosessen og jobber aktivt for å oppfylle lovverket

Det ansees at rapporten gir et korrekt bilde anskaffelsesprosessene som har vært foretatt ved Moss Havn KF og vi tar revisjonenes forslag til forbedring til etterretning.

Rapporten vil bli benyttet i vårt forbedringsarbeid vedrørende anskaffelser fremover.

Moss Havn KF er gitt tilgang til Moss kommune sitt digitale register på rammeavtaler.

Administrasjonen vil gi et kort sammendrag av rapportens funn i kommende møte i havnestyret.

Forvaltningsrevisjon av innkjøp og anskaffelser i MOSS HAVN KF

Moss, 14.1.2019

Rapporten er utarbeidet for oppdragsgiver, og dekker kun de formål som med denne er avtalt. All annen bruk og distribusjon skjer for oppdragsgivers regning og risiko. BDO vil ikke kunne gjøres ansvarlig overfor en tredjepart.

Innholdsfortegnelse

1. Sammen drag	3
2. Innledning	7
2.1. Formål og problemstillinger	7
2.2. Metode, avgrensning og revisjonskriterier	7
3. Direkte anskaffelser over kr 100 000 eks mva	8
3.1. Generelle revisjonskriterier og generell faktabeskrivelse	8
3.2. Gjennomgang av anskaffelser som kun følger forsyningsforskriftens del 1	9
3.3. Gjennomgang av anskaffelse som følger forsyningsforskriftens del 1 og del 2	16
3.4. Kontroll av om det for alle anskaffelser over 100 000 eks mva foreligger skriftliggjort avtale/kontrakt basert forutgående konkurranse	19
4. Direkte anskaffelser mellom kr 30 000 eks mva og 100 000 eks mva.	21
4.1. Revisjonskriterier	21
4.2. Faktabeskrivelse	21
4.3. Revisjonens vurdering og konklusjon:	21
5. Anskaffelser basert på rammeavtaler	21
5.1. Revisjonskriterier	21
5.2. Gjennomgang av innkjøp over kr. 100 000 eks mva for kontroll av om det er gjort kjøp fra leverandører uten at det foreligger gyldig rammeavtale	22
5.3. Gjennomgang av innkjøp gjort basert på rammeavtaler	23
5.4. Konklusjon	25
6. Høringsuttalelse	26
6.1. Administrasjonen i Moss Havn KF sin høringsuttalelse	26
Vedlegg 1: Oversikt over budsjetterte anskaffelser over kr 100 000 eks. mva per 31. august 2018..	27
Vedlegg 2: Oversikt over anskaffelser over kr 100 000 eks mva per 31. august 2018 - henvisning til avtale/rammeavtale	30
Vedlegg 3: Oversikt over aktive rammeavtaler i Moss kommune:	33
Vedlegg 4: Mal for protokoll for anskaffelser etter forsyningsforskriftens del 1	38

1. Sammendrag

I Moss Havn sitt investeringsbudsjett for 2018 er det anslått anskaffelser for opp imot 10 millioner kroner. I tillegg budsjetteres det med tilsvarende størrelser på kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjonen. Offentlige innkjøp er regulert gjennom anskaffelsesregelverket, og skal gi mer effektiv ressursutnyttelse og bedre og rimeligere tjenester i offentlig sektor. Gode offentlige anskaffelser skal bidra til at kommuner og kommunalt eide selskap kan levere de tjenestene de er pålagt på en effektiv måte.

I denne rapporten har vi belyst praktisering av regelverket for offentlige anskaffelser ved Moss Havn KF gjennom tre problemstillinger.

Problemstilling 1: Er Moss Havn sin praksis ved innkjøp og anskaffelser i tråd med anskaffelsesregelverket for utvalgte anskaffelser over kr 100 000 eks. mva?

Vi har ut fra en liste over budsjetterte anskaffelser i 2018 (ref. vedlegg 1) valgt ut 9 anskaffelser for vurdering av om rutinene er i samsvar med det aktuelle anskaffelsesregelverket som er gjeldende for avtaler inngått av Moss Havn. Aktuelt anskaffelsesregelverk er for samtlige anskaffelser forsyningsforskriftens del 1, der det fremkommer generelle krav om:

- At anskaffelser skal gjøres uten forskjellsbehandling eller diskriminering av leverandører
- At en anskaffelse så langt som mulig skal være basert på konkurranse
- At hensynet til forutberegnelighet, gjennomsiktighet og etterprøvbarhet skal ivaretas gjennom anskaffelsesprosessen

Ihht Moss Havn sine interne retningslinjer innebærer dette at de for anskaffelser over kr 100 000, og som følger forsyningsforskriftens del 1, innhenter tilbud fra minst tre leverandører. Det lages en protokoll etter mal i vedlegg 4, hvor det blant annet skal opplyses om anslått verdi av kontrakten, hvilke tiltak som er gjennomført for å sikre reell konkurranse, begrunnelse for valgt leverandør og vurdering av saksbehandlers habilitet. Vi har kontrollert at den dokumentasjon som anses nødvendig for å dokumentere anskaffelsesprosessen er arkivert ihht interne retningslinjer.

Aktuell dokumentasjon som er gjennomgått for de 9 anskaffelsene er bl.a. anskaffelsesprotokoll, konkurransegrunnlag, tilbud fra aktuelle leverandører, evalueringsark som bekrefter vektning av leverandørene og signert kontrakt med valgt leverandør.

Vi oppsummerer våre funn for problemstilling 1 som følger basert på våre kontrollpunkter:

- Protokollføring

- o Protokollføring er ikke et krav nedfelt i lov eller forskrift, men er et hjelpemiddel for å dokumentere og etterprøve de vurderinger som er gjort ved valg av leverandører for å sikre de generelle kravene til konkurranse og likebehandling.
- o Vi finner at det er skrevet protokoll for 6 av 8 gjennomgåtte anskaffelser.
- o Vi anser det som positivt at protokollføring er tatt inn som et punkt i foretakets egne rutiner. Det anbefales at dette også etterspørres fra foretaket der eksternt part benyttes i anskaffelsesprosesser, slik at fullstendig dokumentasjon av prosessen kan arkiveres i foretakets arkivsystem.

- Arkivering av dokumentasjon

- o Det er mangelfull arkivering av enkelte dokumenter, i tillegg til at det er en anskaffelse som i sin helhet ikke er arkivert i Websak. Vi vurderer likevel at den dokumentasjonen som foreligger gir tilstrekkelig grunnlag for å vurdere at anskaffelsesprosessene har vært gjort på rett grunnlag.
- o Der anskaffelsesprosessen utføres av andre på vegne av Moss Havn anbefales foretaket å arkivere all relevant mailkorrespondanse og all relevant underdokumentasjon i eget arkiv. Hva som er relevant dokumentasjon må vurderes i hvert enkelt tilfelle, men det bør være mulig å etterprøve at de generelle kravene til konkurranse er ivaretatt.

- Beregning av anslått verdi

- Anslått verdi av anskaffelsen skal benyttes til vurdering opp mot terskelverdiene i forsyningsforskriften slik at man vet hvilken del av forskriften som skal følges. De aktuelle anskaffelsene vi har gjennomgått har uansett ikke hatt så høye verdier at det har vært krav til å benytte reglene i forsyningsforskriftens del 2.
- Vi finner at begrunnelsene for anslått verdi kunne vært bedre dokumentert i anskaffelsesprotokollene, men at manglende begrunnelser i de aktuelle anskaffelsene ikke har medført risiko for at feil regelverk er lagt til grunn for anskaffelsene.
- Vi finner ikke indikasjoner på at arbeidsgiver bevisst har delt opp kontrakten eller valgt beregningsmåte med det formål å unnlate kontrakten fra forskriften.

- Saksbehandlers habilitet

- Kravet til habilitet er skjerpet i en konkurransesituasjon, og allmennheten må kunne ha tillit til at ingen av leverandørene er favorisert, samt at konkurransen er åpen og reell.
- Det er ikke avdekket tilfeller av inhabilitet ved de kontrollerte anskaffelsene.
- Vi kan ikke se at noen av innkjøperne ved Moss Havn eller deres opplyste nærstående har sentrale roller i ledelse eller styret til de selskapene det er gjort innkjøp fra

- Fristberegning

- Det foreligger ikke konkrete krav til å angi frist for innlevering av tilbud for anskaffelser som følger forsyningsforskriftens del 1.
- Dersom det likevel oppgis en frist for mottak av tilbud bør det fremkomme en formulering om at Moss Havn har mulighet til å avvise tilbud innkommet etter den angitte fristen. Dette er i tråd med den formulering prosjektleder/innkjøper selv opplyser å ha tatt inn i konkurransegrunnlaget for fremtidige anskaffelser.

- Krav til universell utforming, miljøhensyn

- Vi har vurdert og funnet at begrunnelsene for om det er aktuelt med universell utforming er tilstrekkelig vurdert og synes rimelige for de gjennomgåtte anskaffelsene.
- Vi har vurdert og funnet at krav/kriterier for miljøhensyn fremkommer av tilbudsforespørsel/kravspesifikasjon der det er aktuelt

- Begrunnelse for valg av leverandør

- Vår vurdering er at vektingen av tilbudene i evalueringsarket samsvarer med kriteriene fastsatt i konkurransegrunnlaget og at valgt leverandør er den leverandøren som har fått best score i evalueringsarket.
- For to tilfeller er det ikke angitt kriterier i konkurransegrunnlaget. Her synes likevel dokumenterte vurderinger å underbygge valg av leverandør.

En av de gjennomgåtte anskaffelsene er frivillig utlyst på Doffin og det fremkommer av konkurransegrunnlaget at denne anskaffelsen også følger forsyningsforskriftens del 2. Vi har i avsnitt 3.3 kontrollert at denne anskaffelsen er i tråd med aktuelle krav her.

Vi har også kontrollert at det for alle anskaffelser over kr 100 000 eks. mva foreligger skriftliggjort kontrakt basert på forutgående konkurranse og at denne er arkivert. Vi gjennomgikk alle leverandører med kjøp over 100 000 kr eks mva for perioden januar til august 2018 for å kontrollere om kjøp var gjort ihht avtale - enten ordinær avtale eller rammeavtale. Hensikten med gjennomgangen var å avdekke om det har vært vesentlige innkjøp i perioden uten at det foreligger en avtale basert på en eller annen form for konkurranse.

Liste over aktuelle kjøp med henvisning til gjeldene avtale, eventuelt begrunnelse for at avtale ikke foreligger, er oppsummert i tabellen i vedlegg 2. Vi har i avsnitt 3.4 oppsummert fem eksempler på

anskaffelser uten at det foreligger avtale basert på forutgående konkurranse. Vi konkluderer der med at det er gitt tilfredsstillende begrunnelser for manglende dokumentasjon av anskaffelsesprosessen i Websak for fire av anskaffelsene. Vi vurderer at anskaffelsesprosessen for den siste anskaffelsen burde vært dokumentert i Websak og at skriftlig avtale med leverandørene i alle tilfeller burde vært arkivert i Websak.

Problemstilling 2: Følges interne retningslinjer mht godkjenning fra øverste leder for utvalgte anskaffelser mellom kr 30 000 eks. mva og kr 100 000 eks. mva og er dette dokumentert?

Ihht interne rutiner skal innkjøp pålydende over kr 30 000 eks. mva. godkjennes av øverste leder eller avdelingsleder før ordren aktiveres uansett om dette ligger innenfor den vedtatte økonomiske rammen. Det er kun øverste leder og avdelingslederne som har bestillingsmyndighet ut over kr 30 000, så sant ikke annet er avtalt.

Vi har gjennomgått 20 bilag med verdi over kr 30 000 eks mva for kontroll av at attestasjons- og anvisningsrutinene fungerer som beskrevet. Vår konklusjon er at attestasjons- og anvisningsrutinene ved Moss Havn sikrer oppfyllelse av kravene som rutinebeskrivelsen angir.

Problemstilling 3: Gjøres innkjøp som avrop på rammeavtaler inngått av Moss kommune der dette er aktuelt?

Vi har gjennomgått oversikt over rammeavtaler inngått av Moss kommune med hensikt å kontrollere om dette foreligger for tjenesteområder der det er foretatt innkjøp over kr 100 000 eks mva, og i så fall om innkjøp er gjort med basis i rammeavtale.

Vi har tatt utgangspunkt i liste over innkjøp fra leverandører i perioden januar til august 2018, sortert på beløp over kr 100 000 eks mva. Vi kan oppsummere funnene som følger:

- For innkjøp fra to leverandører finner vi at disse er foretatt på bakgrunn av rammeavtaler som ikke lenger er gjeldende som følge av at det ikke foreligger dokumentasjon for forlengelse av avtalene. I den ene avtalen er det angitt en utløpsdato for avtalen, mens i den andre avtalen er det ikke angitt noen utløpsdato. Imidlertid kan rammeavtaler ihht forsyningsforskriften ikke inngås for lenger enn 8 år. Revisjonens vurdering er at de generelle vilkårene om at anskaffelser så langt som mulig skal skje basert på konkurranse ikke er ivaretatt i disse tilfellene.
- Revisjonen finner også avvik fra bruk av rammeavtale ved rekrutteringen av plan- og utbyggingssjef/driftssjef ved Moss Havn, men ser at rammeavtalen er benyttet ved senere rekruttering av økonomi- og administrasjonssjef.
- Vi registrerer at det har vært lagt ned en jobb med å skaffe oversikt over aktuelle rammeavtaler og at dette har fått økt fokus de senere årene.

Vi har videre valgt ut to rammeavtaler og har for disse kontrollert om kjøp er gjort som avrop på rammeavtale, herunder om det er inngått en skriftlig avtale/kontrakt med henvisning til rammeavtalen. Vi kontrollerte også på stikkprøvebasis at pris ved anskaffelsene samsvarte med pris regulert i rammeavtalen. For de to gjennomgåtte rammeavtalene finner vi at innkjøp er gjort ihht vilkårene i rammeavtalene, men det er kun i ett av de to tilfellene at avrop er gjort gjennom egen kontrakt mellom Moss Havn og valgt leverandør.

Revisjonens forslag til tiltak:

- Vi anbefaler at mal for anskaffelsesprotokoll som er inntatt i selskapets interne rutinebeskrivelse aktivt benyttes for alle anskaffelser over kr 100 000 eks mva som dokumentasjon for de vurderinger som gjøres.
- I de tilfeller foretaket benytter ekstern konsulent i anskaffelsesprosessene anbefales at foretaket oppbevarer alle relevante dokumenter for å bekrefte at anskaffelsesregelverket er overholdt i eget arkiv, herunder:
 - Konkurransesgrunnlag
 - Anskaffelsesprotokoll
 - Tilbudsbrev fra forespurte tilbydere
 - Evalueringsark
 - Signert kontrakt
- Vi fant ved gjennomgangen under problemstilling 3 at det gjøres innkjøp fra to leverandører med bakgrunn i rammeavtaler som ikke lenger er gjeldende som følge av at det ikke foreligger dokumentasjon for forlengelse av avtalene. Vi anbefaler foretaket å gjennomgå anskaffelser fra disse leverandørene og sørge for at anskaffelser her i fremtiden gjøres basert på gyldige avtaler.
- Vi anbefaler foretaket å aktivt følge med på hvilke rammeavtaler som inngås av kommunen og som også omfatter foretaket og at disse rammeavtalene følges der det er aktuelt. I de tilfeller det gjøres innkjøp over kr 100 000 eks mva basert på inngåtte rammeavtaler bør det vurderes om det er hensiktsmessig å skrive en egen kontrakt mellom foretaket og leverandøren for å dokumentere at avrop gjøres basert på rammeavtalen.

2. Innledning

2.1. Formål og problemstillinger

Anskaffelser er en vesentlig utgift i kommunesektoren. Offentlige innkjøp er regulert gjennom anskaffelsesregelverket¹, en regulering som er begrunnet med et ønske om mer effektiv ressursutnyttelse, og bedre og rimeligere tjenester i offentlig sektor. I dette ligger det en tanke om at gode offentlige anskaffelser bidrar til at kommuner og kommunale foretak kan levere de tjenestene de er pålagt på en effektiv måte. Videre har offentlig sektor stor makt i markedet. Dette er særlig tilfelle i kommunal sektor der kommuner er en viktig kunde for store og mindre selskaper. Det er derfor viktig at offentlige innkjøp gjennomføres på en måte som skaper tillit til en god ressursutnyttelse, og bidrar til et velfungerende marked på tvers av sektorer og bransjer. Som innkjøper har også Moss Havn KF et samfunnsansvar knyttet til innkjøp, herunder gjennom påvirkning på leverandørers praksis knyttet til miljø og lønns- og arbeidsforhold.

Uriktig innkjøpspraksis kan medføre et erstatningsansvar med tilhørende økonomiske konsekvenser. Det er derfor viktig at kommuner og kommunale foretak etterlever anskaffelsesregelverket. Dette sikres gjennom systemer, rutiner og god praksis, men stiller også krav til kompetanse. Kontrollutvalget i Moss kommune besluttet i kontrollutvalgsmøte den 18.6.2018, sak 18/27 å bestille en forvaltningsrevisjon av «innkjøp og anskaffelser ved Moss Havn KF». BDO leverte en prosjektplan som ble behandlet i kontrollutvalgets møte den 24.9.2018, sak 18/41. Kontrollutvalget godkjente planen og kom med ønske om at det i prosjektrapporten også skal gjøres et uavhengighetssøk av leverandørene til Moss Havn og en beskrivelse av hvem som eier selskapene som Moss Havn kjøper tjenestene fra.

Følgende problemstillinger er gitt i den vedtatte prosjektplanen:

- Er Moss Havn sin praksis ved innkjøp og anskaffelser i tråd med anskaffelsesregelverket for utvalgte anskaffelser over kr 100 000 eks. mva?
- Følges interne retningslinjer mht godkjenning fra øverste leder for utvalgte anskaffelser mellom kr 30 000 eks. mva og kr 100 000 og er dette dokumentert?
- Gjøres innkjøp som avrop på rammeavtaler inngått av Moss kommune der dette er aktuelt?

2.2. Metode, avgrensning og revisjonskriterier

Metode

BDO AS benytter RSK 001 - Standard for forvaltningsrevisjon i gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekter. Rapporten er bygget opp med faktabeskrivelser, vurderinger og konklusjon for hver problemstilling.

Analyser, vurderinger, konklusjoner og forslag til tiltak er basert på innhentet dokumentasjon fra foretaket. Vi har sittet sammen med prosjektleder/innkjøper ved Moss Havn og sammen med ham gått gjennom den dokumentasjonen som foreligger i foretakets saksarkiv samt dokumentasjon lagret andre steder på foretakets server, samt aktuell mailkorrespondanse der det var aktuelt. Vi har videre hatt tilgang til å søke i selskapets regnskapsprogram Visma Business for kontroll av attestasjon og anvisning av bokførte anskaffelser.

Utkast til forvaltningsrevisjonsrapport har vært til høring hos selskapets ledelse. Vi har også verifisert informasjonen i rapporten direkte med vår kontaktperson hos foretaket for avklaringer av at fakta og funn er korrekt gjengitt i vår rapport. Vårt arbeid er gjennomført innenfor en begrenset tidsramme og tidsperiode, og omfanget og fullstendigheten av analysene som er foretatt, må ses i lys av dette. Vi kan ikke gå god for at alle relevante forhold er avdekket eller analysert.

Det er viktig å presisere at våre vurderinger er basert på utvalgte anskaffelser og kjøp i 2018. Det er altså snakk om tilbakeskuende kontroller som vurderer etterlevelse på et gitt tidspunkt. Det er imidlertid begrenset med anskaffelser over kr 100 000 eks. mva i perioden januar til august 2018, slik at utvalget vårt anses representativt for anskaffelser foretatt i den aktuelle perioden.

¹ Lov om offentlige anskaffelser og forskrift om offentlige anskaffelser

Avgrensninger

Gjennomføring av offentlige anskaffelser er strengt prosessregulert, samtidig som vurderinger er underlagt et omfattende innkjøpsfaglig skjønn. Dette medfører at oppdragsgivers faglige vurderinger tillegges stor vekt og vanskelig kan overprøves. På dette grunnlag har vi i denne revisjonen avgrenset vurderinger som er underlagt oppdragsgivers innkjøpsfaglige skjønn, herunder, men ikke begrenset til, vurdering av kompetanse og prising av forbehold.

Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er en samlebetegnelse på de normene og standardene som er relevante på området for den aktuelle forvaltningsrevisjonen. Revisjonskriterienes funksjon er å gi det normative grunnlaget for analyse av avvik og svakheter. De relevante revisjonskriteriene for denne revisjonen er knyttet til de ulike problemstillingene og fremgår under det enkelte kapittel.

Dette er i all hovedsak en etterlevelserevisjon der like vurderinger gjøres for de ulike problemstillingene. Den normative standarden for anskaffelsesrevisjoner er lov og forskrift om offentlige anskaffelser, FADs veiledning til reglene og håndhevingen av disse, samt KOFAs avgjørelser i konkrete saker.

Revisjonskriteriene kan oppsummeres i de grunnleggende kravene i anskaffelsesloven. Disse danner grunnlaget for de detaljerte prosedyrereglene i forskriften og for hvordan tolkninger skal gjøres. De grunnleggende kravene er:

- God forretningsskikk og høy forretningsetisk standard.
- Ingen forskjellsbehandling eller diskriminering av leverandører.
- At en anskaffelse så langt som mulig skal være basert på konkurranse.
- At hensynet til forutberegnelighet, gjennomsiktighet og etterprøvnbarhet skal ivaretas gjennom anskaffelsesprosessen.

3. Direkte anskaffelser over kr 100 000 eks mva

➤ Problemstilling 1: Er Moss Havn sin praksis ved innkjøp og anskaffelser i tråd med anskaffelsesregelverket for valgte anskaffelser over kr 100 000 eks. mva?

3.1. Generelle revisjonskriterier og generell faktabeskrivelse

Generelle revisjonskriterier

Innkjøp og anskaffelser som gjøres av Moss Havn KF er underlagt lov om offentlige anskaffelser og forsyningsforskriften². Av forsyningsforskriftens §1-1 fremkommer virkeområde for forskriften. Det står her at Forskriften gjelder når oppdragsgivere som nevnt i § 1-2 (herunder offentlige foretak, ref. bokstav e), inngår vare-, tjeneste, eller bygge- og anleggskontrakter, eller gjennomfører plan- og designkonkurranser, med en anslått verdi som er lik eller overstiger 100 000 kr eks. mva. Videre knyttes bestemmelsen til utøvelsen av forsyningsaktivitet for havner i bokstav e.

I forskriftens kapittel 5 fremkommer anvendelsesområde for de ulike delene i forskriften samt angivelse av terskelverdier.

Av § 5-1 fremkommer at del 1 gjelder for alle anskaffelser som er omfattet av forskriften, mens del 2 gjelder for kontrakter med en anslått verdi som er lik eller overstiger EØS-terskelverdiene i § 5-2 første ledd, med unntak av kontrakter om særlige tjenester og kontrakter om helse- og sosialtjenester. Sistnevnte kategori følger del 3, mens del 4 er forbeholdt plan- og designkonkurranser med en anslått verdi som er lik eller overstiger EØS-terskelverdiene angitt i §5-2 første ledd bokstav a.

² Forskrift om innkjøpsregler i forsyningssektorene (forsyningsforskriften)

EØS-terskelverdiene angis i § 5-2:

- 1) EØS-terskelverdiene er:
 - a) 4,1 millioner kroner ekskl. mva. for vare- og tjenestekontrakter og plan- og design-konkurranser.
 - b) 51 millioner kroner ekskl. mva. for bygge- og anleggskontrakter
- 2) EØS-terskelverdiene er 9,5 millioner kroner ekskl. mva. for kontrakter om særlige tjenester og helse- og sosialtjenester.

Samtlige anskaffelser foretatt i perioden januar til august 2018 har en anslått verdi lavere enn de angitte terskelverdiene, slik at for samtlige av anskaffelsene vi har gått gjennom er det forsyningsforskriftens del 1 som er aktuell. For en av anskaffelsene er det likevel valgt å følge forsyningsforskriftens del 2 i tillegg til del 1 selv om anskaffelsesverdi er under terskelverdi. I dette tilfellet er det gjennomført en åpen konkurranse med forhandlinger.

Vi vil i det følgende presentere utledede revisjonskriterier fra forskriftens del 1 og presentere fakta og vurdering knyttet til hvert av kriteriene, før vi gir en samlet konklusjon til sist i kapittelet.

Vi vil deretter i et eget avsnitt ta for oss den aktuelle avtalen som følger forsyningsforskriftens del 2 og presenterer da de relevante kriteriene fra forskriftens del 2 som vi vurderer opp mot fakta i dette avsnittet.

Generell faktabeskrivelse

Revisjonen fikk i møte med administrasjonen utdelt en oversikt over budsjetterte anskaffelser i perioden januar til august 2018. Oversikten inkluderte alle anskaffelser med budsjettert verdi over kr 100 000 eks. mva. Listen viste tilsammen 20 anskaffelser med angitt budsjett per anskaffelse. Oversikt over de aktuelle anskaffelsene er gjengitt i vedlegg 1.

Vi gjennomgikk listen sammen med prosjektleder/ansvarlig innkjøper og fikk informasjon om status for de enkelte budsjettpostene. Fra listen kom vi frem til at det var aktuelt å velge ut ni anskaffelser for nærmere gjennomgang av anskaffelsesprosessen. To av anskaffelsene er gjort av ekstern konsulent i Rambøll, hvorav den ene anskaffelsen følger anskaffelsesprosedyren «åpen anbudskonkurranse med forhandling». Denne anskaffelsen har vi valgt å gjennomgå særskilt i et eget avsnitt - se avsnitt 3.3.

Av de resterende åtte anskaffelsene gjelder tre tilfeller «bygge- og anleggskontrakter», fire tilfeller gjelder varekontrakter og ett tilfelle gjelder tjenestekontrakt. For samtlige av de åtte anskaffelsene er det benyttet begrenset tilbudskonkurranse med rettet forespørsel til aktuelle tilbydere.

3.2. Gjennomgang av anskaffelser som kun følger forsyningsforskriftens del 1

3.2.1. Protokollføring

3.2.1.1. Revisjonskriterier

Det fremkommer ikke noe spesifikt krav til protokollføring i den gjeldende forskriften. Imidlertid angis krav om dokumentasjonsplikt i §7-1 hvor det i punkt 1 fremkommer at oppdragsgiveren skal oppbevare dokumentasjon som er tilstrekkelig til å begrunne viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen.

Av intern rutinebeskrivelse for innkjøp i Moss Havn fremkommer at det skal lages og føres anskaffelsesprotokoll for alle innkjøp over kr 100 000 eks. mva. Det fremkommer videre at det for anskaffelser som følger forskriftens del 1 skal benyttes en egen mal for dette. Se vedlegg 4.

3.2.1.2. Faktabeskrivelse

I 5 av 8 gjennomgåtte anskaffelser er det skrevet anskaffelsesprotokoll som følger den anbefalte malen oppgitt i foretakets interne rutinebeskrivelse. I ett tilfelle er det skrevet en protokoll, men det er ikke benyttet anbefalt mal, dvs. det er henvist til malen, men ikke alle punkter er fylt ut. Vi har ikke sett at det foreligger protokoll for anskaffelse vedr. «Plan- og detaljregulering». Det er hel-

ler ikke mottatt protokoll der anskaffelse er gjort av ekstern konsulent i Rambøll. Dette gjelder prosjektet «Dryport Servicebygg». Ifølge prosjektleder vi har snakket med er anskaffelsesprotokoll noe de har tatt inn i rutinene etterhvert da de fant det formålstjenlig og det kan være årsaken til at dette ikke foreligger for alle anskaffelser om man går litt lenger tilbake i tid. Avtalen om «Plan- og detaljregulering» er f.eks. inngått tidligere enn de øvrige avtalene.

3.2.1.3. Revisjonens vurdering

Protokollføring er ikke et krav nedfelt i lov eller forskrift, men er et hjelpemiddel for å dokumentere og etterprøve de vurderinger som er gjort ved valg av leverandører for å sikre de generelle kravene til konkurranse og likebehandling. Revisjonen anser det som positivt at dette er tatt inn som et punkt i foretakets egne rutiner. Det anbefales at dette også etterspørres fra foretaket der ekstern part benyttes i anskaffelsesprosesser, slik at fullstendig dokumentasjon av prosessen kan arkiveres i foretakets arkivsystem.

3.2.2. Arkivering av dokumentasjon

3.2.2.1. Revisjonskriterier

Iht arkivforskriften (ny forskrift av 15.12.2017 gjeldende fra 1.1.2018³) §9 om journalføring skal et offentlig organ ha «ein eller fleire journalar for registrering av dokument i dei sakene organet opprettar». Det følger vidare at «alle inngåande og utgåande dokument som etter offentlighetslova §4 må reknast som saksdokument for organet skal registreres i journalen dersom dei er gjenstand for saksbehandling og har verdi som dokumentasjon». Organinterne dokumenter registreres i journalen så langt organet «finn det tenleg».

I forskriftens § 12 fremkommer at «organet skal utarbeide rutinar for oppretting, mottak, utveksling, arkivering, vedlikehald og bruk av dokument som skal inngå i eit arkiv.» Rutinene skal blant annet sikre at «alle dokument for organet som blir sende frå eller til eller lagt fram for tilsette i organet blir behandla som dokument til eller frå organet.»

Det fremkommer av foretakets interne rutinebeskrivelse for innkjøp at «sak på anskaffelsen opprettes på Moss Havn KF sitt til enhver tid gjeldende arkivsystem, p.t. Websak.»

3.2.2.2. Faktabeskrivelse

Vi har kontrollert at det er opprettet en arkivsak for de gjennomgåtte anskaffelsene i selskapets arkivsystem Websak. Vi finner at det er tilfelle for 5 av anskaffelsene, tre av anskaffelsene er bekreftet å ikke være journalført. Innholdet i journalene varierer. Det er kontrollert særskilt om følgende dokumentasjon er oppbevart:

- Anskaffelsesprotokoll
- Tilbudsforespørsel/tilsendt konkurransegrunnlag
- Mottatte tilbud fra tilbydere
- Evalueringsark
- Signert kontrakt

Anskaffelsesprotokoll foreligger arkivert for 5 anskaffelser, jf. avsnitt 3.2.1. Dette mangler for «plan- og detaljregulering» og for «Dryport Servicebygg». Det foreligger en anskaffelsesprotokoll for kjøp av «hjullaster», men den er ikke arkivert i Acos Websak.

Tilbudsforespørsel /tilsendt konkurransegrunnlag foreligger for 5 anskaffelser. For anskaffelse av ny hjullaster er det ikke laget konkurransegrunnlag eller sendt skriftlig henvendelse til leverandører. Her er det kun mottatte tilbud som er arkivert. Også for anskaffelse av lastebil mangler konkurransegrunnlag eller forespørsel til leverandørene. Videre er det et tilfelle hvor konkurransegrunnlag ikke foreligger som eget dokument i saksmappen, men hvor de aktuelle kravene til leverandøren

³ Innholdet i de angitte paragrafene i arkivforskriften tilsvarer tidligere forskrift av 11. desember 1998 nr. 1193 - kun endring av paragrafhenvising i ny lov samt paragrafhenvising til offentlighetsloven. Tidligere henvising er til forskriftens §2-6 og §3-2.

delvis fremkommer av tilbudet fra en av leverandørene. Dette gjelder anskaffelse av «Dryport Servicebygg». Her er det benyttet ekstern konsulent i anskaffelsesprosessen. Den tilsendte tilbudsbeskrivelsen fra ekstern konsulent inneholder her skjematiske oppsett som er benyttet for å besvare tilbudsforespørselen. Kravene som er stilt til leverandøren fremkommer derfor her, men er ikke arkivert som eget dokument.

For samtlige anskaffelser, med unntak av «hjullaster» er tilbudene arkivert i Websak. Anskaffelsen av hjullaster var isteden oppbevart på egen server.

Evalueringsark som dokumenterer vurderingen av leverandørenes tilbud ihht kriterier i tilbudsforespørsel/konkurransegrunnlag foreligger i alle tilfeller unntatt ett. Unntak er anskaffelsen av lastebil, der det kun fremkommer av protokollen at det kun var en leverandør som kunne levere bil med biogass som drivstoff. I tillegg er evalueringsarket for anskaffelsen vedr hjullaster ikke arkivert i Websak.

Signert kontrakt er kun arkivert for fire anskaffelser. De tre anskaffelsene hvor dette mangler er for «Dryport midlertidig lagerbygg», «lastebil» (har dog signert ordrebekreftelse) og «Dryport servicebygg». Det foreligger signert kontrakt for «hjullaster» men den er ikke arkivert i Websak.

3.2.2.3. Revisjonens vurdering

Det er mangelfull arkivering av enkelte dokumenter, i tillegg til at det er en anskaffelse som i sin helhet ikke er arkivert i Websak. Dette er tatt opp ved gjennomgang med prosjektleder for foretaket som er enig i at det her ligger et forbedringspotensial. Vi vurderer likevel at den dokumentasjonen som foreligger gir tilstrekkelig grunnlag for å vurdere at anskaffelsesprosessene har vært gjort på rett grunnlag innenfor de regler som gjelder for anskaffelser som kun følger forsyningsforskriftens del 1 (med et lite forbehold om anskaffelsen av «Dryport Servicebygg» som vi kommer nærmere tilbake til under avsnitt 3.2.7 «Begrunnelse for valg av leverandør»).

Vi registrerer at det spesielt er mangelfull dokumentasjon hos foretaket i de tilfeller hvor anskaffelsesprosessen er utført av ekstern konsulent. Vi har fått opplyst at det ikke fremkommer i avtale mellom partene hvem som har oppbevaringsplikten ved kjøp av disse tjenester fra andre. Ekstern konsulent har ikke blitt pålagt noen krav til oppbevaring eller dokumentasjon av prosessen fra Moss Havn og følger de alminnelige dokumentasjonskrav som kan utledes av lovverket.

Anbefaling:

Der anskaffelsesprosessen utføres av andre på vegne av Moss Havn anbefales foretaket å arkivere all relevant mailkorrespondanse og all relevant underdokumentasjon i eget arkiv. Hva som er relevant dokumentasjon må vurderes i hvert enkelt tilfelle, men det bør være mulig å etterprøve at de generelle kravene til konkurranse er ivaretatt.

3.2.3. Beregning av kontraktens verdi

3.2.3.1. Revisjonskriterier

Det fremkommer av forsyningsforskriftens § 5-3 punkt 1 at «oppdragsgiveren skal beregne kontraktens verdi på grunnlag av et **anslag over den samlede betalingen ekskl. mva.**, inkludert enhver form for opsjon som er fastsatt i anskaffelsesdokumentene. Eventuelle betalinger eller premier til leverandørene skal tas med i beregningen».

I samme paragrafs punkt 2 fremkommer videre at «Beregningen skal være forsvarlig på tidspunktet for kunngjøringen av konkurransen. For anskaffelser som ikke krever kunngjøring, skal beregningen være **forsvarlig på det tidspunktet oppdragsgiveren innleder anskaffelsesprosessen**».

Dersom anskaffelsen gjelder bygge- og anleggskontrakt; skal det hensyntas både verdien av bygge- og anleggsarbeidene og alle varer og tjenester som oppdragsgiver stiller til leverandørenes rådighet. Dersom anskaffelsen gjelder vare- og tjenestekontrakter som oppdragsgiver inngår regelmessig eller som skal fornyes innenfor et gitt tidsrom; skal kontraktens verdi angis på grunnlag av enten:

- a) den samlede faktiske verdien av liknende kontrakter som er tildelt i løpet av de foregående 12 månedene eller det foregående regnskapsåret, om mulig justert for forventede endringer i løpet av de 12 etterfølgende månedene, eller
- b) den samlede anslåtte verdien av de kontraktene som vil bli tildelt i løpet av 12 måneder fra den første leveransen, eller i løpet av regnskapsåret dersom dette er lengre enn 12 måneder

For blandende kontrakter (for anskaffelser som gjelder både anskaffelse av varer/tjenester og bygge- og anleggsarbeider) fremkommer følgende av forsyningsforskriftens § 6-4 om «Blandede anskaffelser knyttet til utøvelsen av flere aktiviteter»:

1) En oppdragsgiver som skal anskaffe ytelser knyttet til utøvelsen av flere aktiviteter, kan velge å inngå:

- a) separate kontrakter etter reglene som gjelder for den enkelte aktiviteten;
- b) en blandet kontrakt etter reglene som gjelder for den aktiviteten som anskaffelsen i hovedsak er beregnet for. Dette forutsetter at valget om å inngå en blandet kontrakt ikke tas med sikte på å unnta kontrakten fra forskriften, anskaffelsesforskriften eller konsesjonskontraktforskriften.

3.2.3.2. Faktabeskrivelse

For samtlige anskaffelser med unntak av «Dryport Servicebygg» fremkommer anslått verdi av anskaffelsen. Der det foreligger protokoll for anskaffelsen fremkommer denne informasjonen her. For «Dryport Servicebygg» foreligger ikke arkivert protokoll ettersom det er benyttet ekstern konsultasjon. Bakgrunnen for beregnet kontraktsverdi fremkommer derfor ikke av den mottatte dokumentasjonen her.

Verdi er som oftest angitt med beløp eks mva. I to av de gjennomgåtte protokollene fremkommer det delvis forklaring på hvordan denne verdien er beregnet.

Eksempelvis fremkommer følgende for anskaffelse vedr «lager Goldfish»: «Angitt beløp utgjør kr 1 615 000 eks. mva. Dette er beregnet som: $190\text{m}^2 \cdot 8500\text{kr}/\text{m}^2 = 1.615.000$ ». Vi har fått opplyst fra ansvarlig innkjøper at kvadratmeterprisen er oppgitt som budsjettpris av leverandør i tidlig fase. Et annet eksempel er anskaffelsen «Ny brygge nord for Brotårnet». Her er angitt beløp av anskaffelsen kr 600 000 eks mva. Det er opplyst i protokollen at kostnad er anslått til 10 000 kr per meter brygge. Det fremkommer ikke ytterligere opplysninger av protokollen. Kostnadsført beløp per 31.8.2018 utgjorde kr 1 099 000. Vi har fått opplyst av ansvarlig innkjøper at vurderingen av meterpris i protokollen baserer seg på innhentet meterpris fra bygging av bryggesti i Sarpsborg. Der lå prisen noe lavere - på 6 500 kr per meter. Han forhørte seg tidlig med leverandør hva han kunne forvente og fikk da opplyst kr 10 000 per meter. Kostnadene er høyere enn forventet som følge av at man ikke kunne jobbe fra land med gravemaskin, men måtte benytte lekter fra sjøsiden.

For de øvrige anskaffelsene er det ikke opplyst bakgrunn for beregning av anslått verdi. Her er anslått verdi opplyst med kun beløp eks. mva.

Anskaffelsen vedr «Dryport, komplett dekke» og Dryport Servicebygg» gjelder blandede anskaffelser der deler av anskaffelsen gjelder prosjekteringsarbeid inngått som egen tjenestekontrakt, mens resten av anskaffelsen gjelder bygg- og anleggskontrakt. Disse er da splittet opp i egne kontrakter. Det er bygg- og anleggskontrakten som utgjør hoveddelen, slik at om man hadde sett på kontraktens samlede verdi ville man uansett ikke kommet over terskelverdiene for bygg- og anleggskontrakter som er på kr 51 millioner. Tjenestekontrakten i de to anskaffelsene er vunnet av Rambøll, som har tatt seg av den videre anskaffelsesprosessen med bygg- og anleggskontraktene.

3.2.3.3. Revisjonens vurdering

Anslått verdi av anskaffelsen skal benyttes til vurdering opp mot terskelverdiene i forsyningsforskriften slik at man vet hvilken del av forskriften som skal følges. Verdivurderingene i de undersøkte anskaffelsesprotokollene er noe enkelt begrunnet, men de viser at man er langt under terskelverdi. Vi finner heller ikke indikasjoner på at arbeidsgiver har bevisst delt opp kontrakten eller valgt beregningsmåte med det formål å unnlate kontrakten fra forskriften.

Dersom man nærmer seg grensen for terskelverdiene bør verdivurderingene begrunnes bedre og dersom verdivurderingen viser seg at man havner rett under terskelverdien bør man vurdere å allikevel benytte terskelverdien over.

3.2.4. Saksbehandlers habilitet

3.2.4.1. Revisjonskriterier

I forsyningsforskriftens § 7-4 om Habilitet står følgende:

- 1) Ved gjennomføringen av en anskaffelse som er omfattet av forskriften, gjelder reglene for habilitet i forvaltningsloven § 6 til § 10 og kommuneloven §40 nr. 3. For oppdragsgivere som ikke er omfattet av forvaltningsloven, gjelder forvaltningsloven § 6 til § 10 tilsvarende.»
- 2) Oppdragsgiveren skal treffe egnede tiltak for å forebygge, identifisere og avhjelpe tilfeller av inhabilitet.

Kravet til habilitet er skjerpet i en konkurransesituasjon, og allmennheten må kunne ha tillit til at ingen av leverandørene er favorisert, samt at konkurransen er åpen og reell.

Habilitetsspørsmål kan oppstå i anskaffelsesprosesser i ulike sammenhenger. Vennskap er et typisk forhold som kan reise spørsmål om det foreligger inhabilitet. Oppdragsgiveren skal treffe egnede tiltak for å forebygge, identifisere og avhjelpe tilfeller av inhabilitet, jf. § 7-5 annet ledd. Han har dermed en aktiv plikt til å søke å forhindre at noen av hans ansatte har bindinger til leverandørene som kan føre til at det reises tvil om beslutninger i anskaffelsen. Hvis oppdragsgiveren identifiserer at det foreligger inhabilitet, skal oppdragsgiveren søke å avhjelpe situasjonen, for eksempel ved ikke å la den ansatte delta i anskaffelsesprosessen.

I mal for anskaffelsesprotokoll er det stilt følgende spørsmål: «Dersom det er funnet tilfeller av inhabilitet - er det truffet egnede tiltak for å imøtekomme kravene i forskriften? (Eks. Aktuell person trer ut av brukergruppa og erstattes av person med tilsvarende kompetanse uten slik tilknytning).

3.2.4.2. Faktabeskrivelse

Av de aktuelle anskaffelsesprotokollene som foreligger fremkommer det ingen tilfeller hvor aktuell innkjøper har ansett seg for å være inhabil.

Vi har for de aktuelle innkjøperne for de utvalgte anskaffelsene innhentet opplysninger om deres nærstående, herunder navn på foreldre, søsken, ektefelle og myndige barn (over 18 år). Vi har kontrollert disse navnene mot personer med aktuelle roller hos de valgte leverandørene for å kontrollere eventuelle tilfeller av inhabilitet. Vi har benyttet verktøyet «Bisnode» som kilde for å søke opp aktuelle roller for de navngitte personene.

Det er kontrollert både om den aktuelle innkjøper selv har roller i andre foretak (herunder eierinteresser/styreverv) eller om noen av dennes nærstående har slike roller.

I tillegg har vi forespurt havnesjef Øystein Høsteland Sundby i hvilken grad det foreligger en overordnet vurdering av habiliteten til de aktuelle innkjøperne og om de har en form for «overvåkning» som gjør at de ville vært i stand til å gripe inn dersom det ble reist tvil ved innkjøpers habilitet.

Havnesjefens svar til dette er at «Moss Havn KF er et lite og gjennomskiktig miljø. Det er stor åpenhet i organisasjonen. Etske problemstillinger har vært tema i allmøter og vil være det igjen i senere allmøte. Innkjøp var tema i allmøte i november 2017, og da mest knyttet til mindre kjøp. Det er ikke vurdert som stor risiko for inhabilitetssituasjoner i innkjøpsprosesser. Dersom det reises tvil om en innkjøpers habilitet vil organisasjonen reagere gjennom vanlig oppfølging og er godt rustet for dette.»

3.2.4.3. Revisjonens vurdering

Det er ikke avdekket tilfeller av inhabilitet ved de kontrollerte anskaffelsene. Vi kan ikke se at noen av innkjøperne ved Moss Havn eller deres opplyste nærstående har sentrale roller i ledelse eller styret til de selskapene det er gjort innkjøp fra.

3.2.5. Fristberegning

3.2.5.1. Revisjonskriterier

Om frister fremkommer som en fellesbestemmelse i §7-5, som også gjelder anskaffelser som følger forsyningsforskriftens del 1, at «alle frister skal beregnes i samsvar med forskrift om tidsfrister i EØS-avtalen».

Bestemmelsen gjelder hvordan frister skal tolkes der det er satt frister. Det er ikke stillet spesifikke krav til frister for anskaffelser som følger forsyningsforskriftens del 1.

3.2.5.2. Faktabeskrivelse

Der det er oppgitt frister i konkurransegrunnlaget har vi kontrollert at tilbyderne har levert sitt tilbud innen fristen. Det fremkommer frister av konkurransegrunnlaget/tilbudsforespørsel for 6 av de gjennomgåtte anskaffelsene. For to av anskaffelsene foreligger det ikke skriftlig konkurransegrunnlag og det er derfor ikke angitt noen frist. For anskaffelsen vedr «Dryport Servicebygg» kom det inn tilbud fra en leverandør etter den angitte fristen i tilbudsforespørselen, men her tilfredsstilte ikke leverandøren de tekniske kravene, slik at leverandøren uansett ikke ble vurdert videre i prosessen.

Ifølge innkjøpsansvarlig har han begynt å ta inn en formulering i tilbudsforespørselen/konkurransegrunnlaget om at innkommet tilbud etter fristen **kan** forkastes. Med dette ønsker de å presisere at det er Moss Havn som har valgmuligheten om å forkaste ev. tilbud innkommet etter angitt frist. De er ikke pålagt å avvise tilbud innkommet etter den angitte fristen.

3.2.5.3. Revisjonens vurdering

Revisjonens vurdering er at det ikke foreligger konkrete krav til å angi frist for innlevering av tilbud for anskaffelser som følger forsyningsforskriftens del 1. Dersom det oppgis en frist for mottak av tilbud vil det være en klar fordel for å unngå eventuelle misforståelser og tolkninger av angitt frist, at det fremkommer en formulering om at Moss Havn har mulighet til å avvise tilbud innkommet etter den angitte fristen. Dette er i tråd med den formulering innkjøpsansvarlig selv opplyser å ha tatt inn i konkurransegrunnlaget for fremtidige anskaffelser.

3.2.6. Øvrige krav inntatt i mal for anskaffelsesprotokoll som følger forskriftens del 1

3.2.6.1. Revisjonskriterier

I mal for protokoll som følger forsyningsforskriftens del 1 er det inntatt følgende spørsmål som innkjøper i Moss Havn skal vurdere ved anskaffelsene:

- 1) Er det vurdert om det er relevant med krav til universell utforming og er det i så fall inntatt relevante krav/kriterier til universell utforming
- 2) Er det vurdert og inntatt relevante krav/kriterier for miljøhensyn? Det skal som minimum stilles krav om returordninger der det er relevant (ev tilgjengelige returordninger for emballasje skal benyttes)
- 3) Er det vurdert om kontraktsvilkår for å sikre lønns- og arbeidsvilkår ihht allmenngjorte tariffavtaler og forskrift om informasjons- og påseplikt og innsynsrett kommer til anvendelse?

3.2.6.2. Faktabeskrivelse

Der standard mal er benyttet fremkommer svar på om det er vurdert krav til universell utforming med «ok» eller «ikke aktuelt». Vi har forspurt vurderingene som ligger til grunn for svarene og konkludert på om dette synes rimelig - se vurdering under 3.2.6.3.

Miljøhensyn er i noen tilfeller inntatt i kriteriene og i noen tilfeller hensyntatt gjennom de kvalitative vurderingene av innkomne tilbud. Eksempelvis er det stillet som krav at de skal anskaffe el-bil samt at valg av ny lastebil falt på leverandør som kunne levere bil som benytter biogass som drivstoff.

Også ved anskaffelsen av ny brygge nord for Brotårnet ble miljøhensyn ivaretatt ved vurderingen av kvalitative kriterier ved valg av leverandør.

På spørsmål om tiltak for å sikre lønns- og arbeidsvilkår er det i noen tilfeller svart at det kun er forespurt firmaer med norske ansatte. Eksempelvis fra anskaffelse av brygge nord for Brotårnet, hvor det fremkommer at det er sendt forespørsel til norske firmaer med gode referanser. Det står videre at «det vil gjennomføres kontroll dersom utenlandsk arbeidskraft benyttes». Vi har forespurt innkjøpsansvarlig hvordan dette følges opp i praksis. Svaret er at dette vil sjekkes dersom det benyttes utenlandsk arbeidskraft. Det har ikke vært noen tilfeller av dette i ny innkjøpsansvarlig sin ansettelsestid i Moss Havn. Skulle det være behov for nærmere undersøkelser av timelister fremkommer det av SHA-avtaler⁴ at man kan etterspørre lønnslipp for alle som har arbeidet i prosjektet de siste tre mnd og adresse på bosted der arbeidsgiver står for dette. Det gjennomføres vernerunder i forbindelse med byggemøtene. SHA er første punkt på byggemøtene.

3.2.6.3. Revisjonens vurdering

Vi anser at begrunnelsene for om det er aktuelt med universell utforming er tilstrekkelig vurdert og synes rimelige for de gjennomgåtte anskaffelsene.

Mht krav/kriterier for miljøhensyn vurderer vi at dette fremkommer av tilbudsforespørsel/kravspesifikasjon der det er aktuelt. Vi ser det fremkommer som eksempel i protokollen at man skal sette som krav at leverandøren skal kunne dokumentere at elektriske og elektroniske komponenter kjøpes av leverandører som er medlem av El-Retur eller andre godkjente returselskaper. Revisjonen kan ikke se at dette er spesifikt medtatt i tilbudsgrunnlaget for noen av anskaffelsene. Det kunne muligens vært aktuelt for enkelte av anskaffelsene. Dog anses forslagene i protokollen her kun som forslag, og vi velger å ikke overprøve vurderingene gjort av innkjøperne i de aktuelle tilfellene.

Revisjonen finner at det ikke har vært grunnlag for å gå nærmere inn på vurderinger av lønns- og arbeidsvilkår for de aktuelle gjennomgåtte anskaffelsene.

3.2.7. Begrunnelse for valg av leverandør

3.2.7.1. Revisjonskriterier

Det er ikke angitt konkrete krav til vurdering av mottatte tilbud for anskaffelser som følger forsyningsforskriften del 1, men det antas å kunne utledes fra de generelle kravene til forutberegnelighet, gjennomsiktighet og etterprøvbarhet at valg av leverandør bør foretas på bakgrunn av de kriterier som er fremsatt i konkurransegrunnlaget. Dersom det ikke foreligger et konkurransegrunnlag vil det være mer rom for skjønn fra saksbehandler, men også her vil normative standarder for kvalitet være gjeldene i tillegg til objektive kriterier som pris.

3.2.7.2. Faktabeskrivelse

For anskaffelse av hjullaster foreligger det ikke noe skriftlig dokumentert konkurransegrunnlag eller tilbud hvor kriterier fremkommer. Vi ser av evalueringsark at vurderinger er gjort basert på pris, men at kvalitet og miljø/HS også er vurdert i tillegg. De har her ikke valgt den rimeligste leverandøren. Den valgte leverandøren hadde best kvalitet, men nest lavest pris (av tre tilbydere).

For anskaffelse av lastebil foreligger det heller ikke noe konkurransegrunnlag eller skriftlig tilbud. Det fremkommer ikke noen vekting av kriterier her. I protokollen står det at de valgte den eneste leverandøren som kunne levere en bil som brukte biogass som drivstoff. Valget er her gjort av miljøhensyn.

For de øvrige anskaffelsene er det angitt kriterier i konkurransegrunnlaget og opplyst hvordan kriteriene skal vektes. Valg av leverandør er her foretatt basert på vurdering av de vektete kriteriene. For anskaffelsen av «Dryport servicebygg» er det foretatt en vekting og det fremkommer av evalueringsarket at en av tilbyderne har vesentlig lavere pris enn den andre. Det er her bare to tilbydere som er vurdert i arket, da den tredje som leverte tilbud leverte for sent, samt ikke oppfylte de tekniske kravene. Tekniske krav er tatt med i vektingsarket og det fremkommer her «uklart» under spørsmål om leverandøren med lavest pris oppfyller tekniske krav. Det fremkommer imidlertid ikke en endelig vekting eller vurdering som tilsier at den valgte tilbyderen (med høyest pris, men med bekreftet oppfyllelse av tekniske krav) totalt sett kom best ut. Det fremkommer heller ikke om det er rettet forespørsler til leverandør med «uklarhet» mht tekniske krav for å avklare usikkerheten. Vi

⁴ SHA = sikkerhet, helse og arbeidsmiljø

har forespurt ekstern konsulent om dette og har mottatt dokumentasjon på mailutveksling som bekrefter at forholdet ble avklart før endelig avgjørelse ble fattet. Det bekreftes at den rimeligste leverandøren ikke tilfredsstilte de aktuelle tekniske kravene.

3.2.7.3. Revisjonens vurdering

Vår vurdering er at vektingen og vurderingen av tilbudene i evalueringsarket samsvarer med kriteriene fastsatt i konkurransegrunnlaget og at valgt leverandør er den som har fått best score i evalueringsarket. For de to tilfellene der det ikke er angitt kriterier i konkurransegrunnlaget synes dokumenterte vurderinger å underbygge valg av leverandør. Vedr anskaffelsen «Dryport servicebygg» fremkommer også vekting av leverandørene i evalueringsarket, men det fremkommer som «uklart» om leverandøren som scorer best mht pris tilfredsstiller de tekniske kravene. Vi finner imidlertid at denne uklarheten er tilstrekkelig avklart og dokumentert gjennom mailkorrespondanse. Etter vår vurdering burde evalueringsarket sammen med den avklarende mailkorrespondansen vært oppbevart i Moss Havn sitt arkiv.

3.2.8. Konklusjon

Vi konkluderer med at de gjennomgåtte anskaffelsene er utført i tråd med krav i forsyningsforskriften. Det er enkelte mangler mht arkivering av dokumentasjon i anskaffelsesprosessene. Her er det et forbedringspotensial som også erkjennes av selskapets administrasjon.

Der anskaffelser skjer gjennom ekstern konsulent bør som tidligere nevnt oppbevaring av relevant dokumentasjon arkiveres hos foretaket.

3.3. Gjennomgang av anskaffelse som følger forsyningsforskriftens del 1 og del 2

3.3.1. Generelle fakta

En av de utvalgte anskaffelsene som revisjonen har gjennomgått er «Dryport - komplett dekke». I motsetning til de øvrige gjennomgåtte anskaffelsene som er gjennomført ved en begrenset tilbuds-konkurranse gjennom direkte henvendelse til utvalgte leverandører er det for denne anskaffelsen valgt å gjennomføre en åpen anbudskonkurranse med forhandlinger. Anskaffelsesverdien er under EØS-terskelverdiene for anleggskontrakter i forsyningsforskriften. Konkurransen er kunngjort frivillig gjennom Doffin og det fremkommer av konkurransegrunnlaget at anskaffelsen skal følge både del 1 og del 2 i forsyningsforskriften.

Oppdragsgivers behov ved denne anskaffelsen er beskrevet som følger i konkurransegrunnlaget: I forbindelse med forestående jernbaneutbygging gjennom Moss sentrum bygger Bane Nor ny stasjon langs hele havnearealet mot øst og havnen må avstå store arealer. I denne sammenheng må Moss Havn sikres nødvendige tilleggsarealer for håndtering av containere som kompensasjon for arealavståelsen. Det planlegges å etablere en såkalt dryport eller innlands godsterminal i tilknytning til E6. Denne er besluttet lagt til Moss Næringspark. Entreprisen omfatter opparbeidelse med betong belegningsstein, etablering av lysmaster, gjerder og porter samt grunnarbeider for et mindre servicebygg/modulbygg i tillegg til noe forberedende arbeider for et fyllingsanlegg for drivstoff. Arealene skal belegges med permeabelt dekke.

3.3.2. Kunngjøring av konkurranse

3.3.2.1. Revisjonskriterier

Forskriften har regler om kunngjøring i kapittel 17. Det fremkommer av § 17-1(1) at oppdragsgiver skal publisere alle kunngjøringer i Doffin i samsvar med skjemaer fastsatt av departementet. Det fremkommer videre av § 17-2 (1) at når oppdragsgiver skal inngå kontrakt gjennom åpen anbudskonkurranse med forhandling kan dette kunngjøres ved en alminnelig kunngjøring.

3.3.2.2. Faktabeskrivelse

Valgt anskaffelsesprosedyre er åpen konkurranse med forhandling. Det er gjennomført en frivillig kunngjøring på Doffin.

3.3.2.3. Revisjonens vurdering

Kunngjøringen tilfredsstiller kravene til alminnelige kunngjøring etter forskriften.

3.3.3. Kvalifikasjons- og konkurransegrunnlag

3.3.3.1. Revisjonskriterier

Forskriftens § 10-1 har regler om minstekrav til innhold i konkurransegrunnlaget. Det fremkommer i punkt 3 at det minimum skal opplyses om hva som skal anskaffes, inkludert:

- Kravspesifikasjoner
- Kontraktsvilkår
- hvordan oppdragsgiver skal gjennomføre konkurransen - herunder bl.a. angivelse av anskaffelsesprosedyrer, frister, kvalifikasjonskrav, tildelingskriterier og krav til kommunikasjon
- hvilke krav som gjelder for innholdet i og utformingen av en forespørsel om å delta i konkurransen eller et tilbud.

3.3.3.2. Faktabeskrivelse

Det er utarbeidet et konkurransegrunnlag som er lagt ut på Doffin. Angitt anskaffelsesprosedyre er åpen anbudskonkurranse med forhandling. Nærmere informasjon om anskaffelsesprosedyren er gitt i avsnitt 2.1. i konkurransegrunnlaget. Her fremkommer at forhandlinger ikke vil bli gjennomført dersom oppdragsgiver, etter at tilbudene er mottatt, vurderer at forhandlinger ikke er hensiktsmessig. Dialog i form av rettinger/avklaringer gjennomføres ved behov.

Frister er opplyst i konkurransegrunnlagets post 1.4. Det er angitt kvalifikasjonskrav i kapittel 3, herunder:

- Krav til skatteattest og HMS-erklæring
- Krav til leverandørens organisatoriske og juridiske stilling
- Krav til leverandørens økonomiske og finansielle kapasitet
- Krav til leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner

Beskrivelse av anskaffelsen og oppdragsgivers behov fremkommer også i et eget avsnitt. Det er i konkurransegrunnlagets punkt 2.5 angitt info om kommunikasjon ved oppdatering av konkurransegrunnlaget og tilleggsopplysninger. I kapittel 5 er det informasjon om innlevering av tilbud og tilbudsutforming. Det foreligger videre et tilbudsskjema for utfylling. Tildelingskriterier er angitt i vedlegg 4, hvor det fremkommer at pris vektet med 70%, kompetanse/erfaring vektet med 15% og at gjennomføringsevne/fremdrift vektet med 15%.

3.3.3.3. Revisjonens vurdering

Revisjonen vurderer at konkurransegrunnlaget tilfredsstiller minimumskravene angitt i forskriftens § 10-1(3).

3.3.4. Frister

3.3.4.1. Revisjonskriterier

Minimumsfrister i en åpen anbudskonkurranse er gitt i forskriftens § 16-2 hvor det i punkt 1 fremkommer at «I en åpen anbudskonkurranse skal fristen for mottak av tilbud være minst 30 dager regnet fra den dagen den alminnelige kunngjøringen sendes til TED-databasen». (I dette tilfellet er kunngjøringssted Doffin).

Om vedståelsesfrist heter det i § 16-4(1) at oppdragsgiveren kan fastsette en vedståelsesfrist som angir hvor lenge tilbudene skal være bindene. Fristen skal ikke settes lenger enn det som er nødvendig.» Videre i punkt 2 heter det at «dersom oppdragsgiveren ikke har fastsatt en vedståelsesfrist, gjelder en frist på 30 dager regnet fra utløpet av tilbudsfristen».

3.3.4.2. Faktabeskrivelse

Tidspunkt for kunngjøring i Doffin-databasen er 3.7.2017. Angitt frist for å levere tilbud er 15.8.2017. Vedståelsesfrist er angitt til 90 dager.

3.3.4.3. Revisjonens vurdering

Frister angitt i konkurransegrunnlaget ligger innenfor tillatte frister i forsyningsforskriftens kapittel 16.

3.3.5. Tildelingskriterier og tildeling

3.3.5.1. Revisjonskriterier

Oppdragsgiver skal velge tilbud basert på tildelingskriterier som er angitt i forskriftens § 14-1. Oppdragsgiver skal etter denne paragrafen velge tilbud på grunnlag av enten den laveste prisen, den laveste kostnaden eller det beste forholdet mellom pris eller kostnad og kvalitet.

Tildelingskriteriene skal ha tilknytning til leveransen og kan f.eks. være kvalitet, inkludert tekniske, estetiske og funksjonelle egenskaper, tilgjengelighet, universell utforming, eller miljømessige egenskaper. Tildelingskriteriene skal ikke være så skjønnspregede at de gir oppdragsgiveren en ubegrenset valgmulighet. Ved valg av tilbud basert på det beste forholdet mellom pris eller kostnad og kvalitet skal oppdragsgiveren angi tildelingskriterienes relative vekt. Oppdragsgiveren skal angi krav til dokumentasjon for hvert tildelingskriterium.

3.3.5.2. Faktabeskrivelse

I konkurransegrunnlaget fremkommer tildelingskriterier i kapittel 4. Tildeling skal skje på bakgrunn av hvilket tilbud som har det beste forholdet mellom pris/kostnad og kvalitet basert på følgende kriterier angitt i prioritert rekkefølge:

- 1) pris (70%),
- 2) kompetanse/erfaring basert på referanser (15%)
- 3) gjennomføringsevne basert på fremdrift (15%)

Etter annonsering på Doffin meldte det seg i realiteten totalt 9 entreprenører som var interessenter. Fire leverandører valgte å gi tilbud innen tilbudsfristen. Tilbudene er kontrollert av innkjøper og det er ikke funnet regnefeil. Alle innkomne tilbud ble levert med etterspurt dokumentasjon. Tilbudene er vektet etter angitte tildelingskriterier i konkurransegrunnlaget. Med basis i at differansen til nest laveste tilbud ikke var ubetydelig, og at tilbudene ellers ble vurdert å være likeverdige, besluttet tiltakshaver å kun innkalle en leverandør til avklaringsmøte. Det ble avholdt et avklaringsmøte med aktuell leverandør. Etter dette mottok de et revidert tilbud før det ble innstilt på valg av aktuell leverandør.

3.3.5.3. Revisjonens vurdering

Revisjonen har gjennomgått de vurderinger som er gjort av konsulent/ansvarlig innkjøper og finner at dette er tilfredsstillende dokumentert. Valgt leverandør har dokumentert nødvendige kvalifikasjoner gjennom tidligere utførte oppdrag og har personell som innehar nødvendig kompetanse. Valgt leverandør har også lavest pris.

3.3.6. Konklusjon

Anskaffelsesverdi for anskaffelsen «Dryport - komplett dekke» er under EØS-terskelverdiene i forskriften, slik at kunngjøring på Doffin er frivillig i dette tilfellet. For denne anskaffelsen ville det derfor vært tillatt å kun følge forsyningsforskriftens del 1. Kunngjøringen og konkurransegrunnlaget angir imidlertid at anskaffelsen gjennomføres ihht forskriftens del 1 og del 2. Revisjonen finner at anskaffelse av «Dryport - komplett dekke» tilfredsstiller de aktuelle kravene i både forsyningsforskriftens del 1 og del 2 for avtale inngått etter åpen anbudskonkurranse med forhandling.

3.4. Kontroll av om det for alle anskaffelser over 100 000 eks mva foreligger skriftliggjort avtale/kontrakt basert forutgående konkurranse

3.4.1. Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene for denne spørsmålsstillingen er de samme som under avsnitt 3.1 og 3.2 for anskaffelser som følger forsyningsforskriftens del 1. Kontrollpunkter er at alle anskaffelser over kr 100 000 eks. mva skal følge forsyningsforskriftens del 1 og at anskaffelse så langt som mulig skal være basert på konkurranse.

3.4.2. Faktabeskrivelse

Revisjonen innhentet en spesifisert reskontrooversikt for leverandører i perioden januar til august 2018 og summerte fra denne alle innkjøp fra den enkelte leverandør i perioden. Vi gjennomgikk alle leverandører med kjøp over 100 000 kr eks mva for å kontrollere om kjøp var gjort ihht avtale - enten ordinær avtale eller rammeavtale. Hensikten med gjennomgangen var å avdekke om det har vært vesentlige innkjøp i perioden uten at det foreligger en avtale basert på en eller annen form for konkurranse.

Liste over aktuelle kjøp med henvisning til gjeldene avtale, eventuell begrunnelse for at avtale ikke foreligger, er oppsummert i tabellen i vedlegg 2.

Gjennomgangen av listen gir følgende funn:

Det er gjort innkjøp i 2018 for til sammen kr 3,7 millioner per august fra leverandør Greencarrier Shipping & Logistics AS. Vi har forespurt foretakets administrasjon om disse innkjøpene er gjort basert på avtaler inngått tidligere år. Vi har fått opplyst at «Alle disse transporttjenester er knyttet til Bane Nor sine arbeider og gjelder i hovedsak to forhold:

- 1) Transport «rundt havnelageret» i tiden hvor vi ikke hadde passasjen innenfor ISPS. Disse avtalene er gjort skriftlig per mail og ligger fortløpende i Websak på sak 16/117.
- 2) Transport til innlandshavn. Her foreligger ingen skriftlig avtale per nå. Behovet er klarlagt i rapport om kompenserende tiltak knyttet til Bane Nor sine arbeider. Vi har mottatt en garantium fra Bane Nor og avventer skjønssak på endelig oppgjør. Vurderingen har vært at vi ikke ønsker å binde oss før vi vet hva kompensasjonen fra Bane Nor blir, hverken til pris per transport eller volum og tid. Det som gjennomføres er uansett godt innenfor garanti-erstatningen vi har i vår avtale om tiltrede. Summen som faktureres per transport er på nivå med normal spot Moss-Moss for trekking.»

Det er kjøpt inn utkjøringsporter fra Heras Norge AS. Anskaffelsen er på over 300 000 inkl mva. Det foreligger ingen avtaledokumenter her basert på forutgående konkurranse. Vi har fått opplyst at tilsvarende porter er benyttet av Bane Nor andre steder på havneområdet. Innkjøper hos Moss Havn opplyser at de sjekket noen alternative leverandører men valgte å gå for bestilling av tilsvarende porter som er benyttet andre steder ved havnen og valgte dermed samme leverandør.

Det er mottatt en faktura fra Våler Graveservice på ca. kr 200 000 inkl. mva. Faktura gjelder fylling etter et ras syd på havna. En del av havneområdet raste ut i sjøen og for å stoppe videre utrasing ble det bestilt en del stor stein for å stoppe dette. Dette var derfor et engangsbeløp og et tiltak som krevde at man handlet raskt. Det foreligger derfor ikke dokumentasjon på avtale basert på forutgående konkurranse i Websak for denne anskaffelsen.

Fra selskapet Thu & Johansen er det bestilt tjenester vedr maling av servicebygg ved kanalen for båter. Vi har fått opplyst at grunnet råte i veggene ble arbeidet mer omfangsrikt enn forventet og dermed også dyrere. Prisen på denne jobben oversteg dermed kr 100 000 eks. mva. Det foreligger ikke noen arkivert kontrakt i Websak for denne anskaffelsen og det foreligger ikke dokumentasjon for at det er innhentet flere tilbud ved anskaffelsen.

Det er betalt kr 135 000 eks mva til selskapet Osec AS for innkjøp av kameraanlegg til Dryport. Det foreligger ikke skriftlig avtaledokument arkivert i Websak her. Vi har fått opplyst at det ikke er laget skriftlig konkurransegrunnlag her, men at de henvendte seg muntlig til tre leverandører. De spurte først leverandør som har fått tildelt kontrakten på komplett dekke av Dryport mht å få pris på tilleggsbestilling. Grunnet høy pris forespurte de ytterligere to leverandører og gikk til slutt for leverandøren med lavest pris.

3.4.3. Revisjonens vurdering og konklusjon

Revisjonen vurderer at det er gitt tilfredsstillende begrunnelser for manglende dokumentasjon av anskaffelsesprosessen i Websak for de fire første anskaffelsene angitt over. Vi vurderer at anskaffelsesprosessen av kameraanlegg burde vært dokumentert i Websak og at skriftlig avtale med leverandørene i alle tilfeller burde vært arkivert i Websak.

4. Direkte anskaffelser mellom kr 30 000 eks mva og 100 000 eks mva.

- Problemstilling 2: Følges interne retningslinjer mht godkjenning fra øverste leder for utvalgte anskaffelser mellom kr 30 000 eks. mva og kr 100 000 eks. mva og er dette dokumentert?

4.1. Revisjonskriterier

Av Moss Havn sin interne rutinebeskrivelse for innkjøp kan vi lese at følgende regler gjelder for innkjøp under kr 100 000 eks. mva:

- Innkjøp pålydende over kr 30 000 eks. mva. skal godkjennes av øverste leder eller avdelingsleder før ordren aktiveres uansett om dette ligger innenfor den vedtatte økonomiske rammen. Det er kun øverste leder og avdelingslederne som har bestillingsmyndighet ut over kr 30 000, så sant ikke annet er avtalt.

4.2. Faktabeskrivelse

Øverste leder ved Moss Havn KF er havnesjef. Under ham er det to avdelingsledere: avdelingsleder for teknisk avdeling og avdelingsleder for økonomi/administrasjon. Under avdelingsleder for teknisk er det tre hovedansvarlige for innkjøp. Alle kjøp som gjøres av disse blir anvist av leder på nivået over dem selv. Øvrige ansatte i organisasjonen får godkjent sine innkjøp enten av en prosjektleder i teknisk avdeling eller av avdelingsleder for økonomi/administrasjon.

Attestasjon og anvisning av bilag skjer gjennom dokumentflyt i regnskapsprogrammet Visma Business. Vi har gjennomgått 20 bilag med verdi over kr 30 000 eks mva for kontroll av at attestasjons- og anvisningsrutinene fungerer som beskrevet. Vi har ved vår kontroll ikke avdekket tilfeller som avviker fra disse rutinene.

4.3. Revisjonens vurdering og konklusjon:

Revisjonen finner at attestasjon- og anvisningsrutinene ved Moss Havn sikrer oppfyllelse av kravene som rutinebeskrivelsen angir.

5. Anskaffelser basert på rammeavtaler

- Problemstilling 3: Gjøres innkjøp som avrop på rammeavtaler inngått av Moss kommune der dette er aktuelt?

5.1. Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene er felles for problemstillingene i kapittel 5.

Ifølge forsyningsforskriftens §22-1(2) skal oppdragsgiveren tildele kontrakter under en rammeavtale på grunnlag av objektive regler som sikrer likebehandling av leverandørene. Reglene skal angis i anskaffelsesdokumentene.

I hht §22-1(4) kan ikke oppdragsgiveren inngå rammeavtaler for mer enn åtte år, med mindre det foreligger særlige forhold, for eksempel knyttet til avtalens formål, investeringskostnader eller brukernes behov.

Fornyings- og administrasjonsutvalget har utgitt en veileder til regelverket om offentlige anskaffelser. Her fremkommer følgende om rammeavtaler:

Rammeavtaler er ikke en type prosedyre, men en kontraktstype som kan benyttes gjennom bruk av de alminnelige prosedyrene, herunder reglene om kunngjøring, tidsfrister, kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier.

Oppdragsgiver i en rammeavtale påtar seg ikke nødvendigvis noen forpliktelse til rent faktisk å benytte avtalen. Hvorvidt rammeavtalen inneholder en kjøpeplikt eller leveringsplikt, beror på alminnelig avtaletolkning.

Tildeling av kontrakter innenfor en rammeavtale omtales som at avrop eller bestilling skjer basert på en rammeavtale. De generelle kravene til rammeavtaler forbyr at partene gjør vesentlige endringer i avtalevilkårene etter at en rammeavtale er inngått.

Kontrakter innenfor en rammeavtale kan bare inngås mellom de opprinnelige partene i rammeavtalen. Når en rammeavtale skal benyttes av flere oppdragsgivere må det fremgå av kunngjøringen hvem som skal kunne benytte seg av rammeavtalen. I kommisjonens veileder til rammeavtaler fremgår det at navnene på oppdragiverne enten må fremgå direkte av kunngjøringen, eller gjennom referanse til andre dokumenter som for eksempel i konkurransegrunnlaget eller en liste som er tilgjengelig hos en av oppdragsgiverne.

5.2. Gjennomgang av innkjøp over kr. 100 000 eks mva for kontroll av om det er gjort kjøp fra leverandører uten at det foreligger gyldig rammeavtale

5.2.1. Faktabeskrivelse

Vi har fått opplyst at Moss Havn følger de rammeavtalene som er inngått i Moss kommune. Oversikt over alle aktive rammeavtaler inngått av Moss Havn er offentlig tilgjengelig på følgende nettside: <https://contracts.opic.com/Contract> (ref. Vedlegg 3). Her fremkommer informasjon om navn på leverandør, tjenesteområde og avtaleperiode.

Vi har gjennomgått oversikt over rammeavtaler inngått av Moss kommune med hensikt å kontrollere om dette foreligger for tjenesteområder der det er foretatt innkjøp over kr 100 000 eks mva, og i så fall om innkjøp er gjort med basis i rammeavtale.

Vi har tatt utgangspunkt i liste over innkjøp fra leverandører i perioden januar til august 2018, sortert på beløp over kr 100 000 eks mva. Gjennomgangen ga følgende funn:

Det kjøpes inn IKT-tjenester fra Columbi Micro AS og fra Braathe Gruppen AS. Det foreligger ikke skriftlige avtaler i Websak relatert til disse anskaffelsene. Vi har fått opplyst at tidligere økonomisjef ved Moss Havn hadde et møte med begge disse tilbyderne og basert på dette valgte å inngå avtale med Braathe Gruppen AS mht deler av tjenestene som tidligere ble kjøpt fra Columbi Micro. De leier også inn en regnskapskonsulent fra Columbi Micro AS. Vi har sett på noen av de største innkjøpsfakturaene fra Columbi Micro i perioden januar til august 2018 og finner at de tre største postene, som alle er under 100 000 eks mva, vedrører kostnader i forbindelse med «ny gate», diverse kostnader relatert til VPN-forbindelse Dryport, samt timebankavtaler. Forøvrig gjelder kostnader serviceavtale og brukerstøtte Visma, samt div IKT-utstyr og oppsett av IKT-utstyr. Vi har også sett på de største fakturaene fra Braathe gruppen i samme periode. Også her er de største enkeltanskaffelsen under kr 100 000 eks mva. Dette gjelder etablering av fibernett for Dryport samt fibernett for første halvår 2018. De øvrige fakturaene gjelder også i hovedsak leie av fibernett samt noe leasing av it-utstyr.

Det er gjort innkjøp fra leverandør Kias Reklame AS. Innkjøpene består av flere mindre beløp under kr 100 000, men kjøp fra leverandør totalt i perioden er over 100 000 eks mva. Vi har fått opplyst at kjøpene her er gjort basert på rammeavtale og forenklede kontraktsvilkår gjeldende i 2 år. Avtalen er signert 18.3.2016 og utløp i mars 2018. Det er foreligger ikke dokumentasjon for at avtalen er forlenget. Det alt vesentlige av innkjøpene herfra er gjort i perioden etter utløpet av avtalen. Det er videre gjort innkjøp fra Ragn Sells for ca. kr 160 000 eks. mva. Det foreligger her en avtale om renovasjonstjenester, signert 20.01.1999 og som ligger arkivert i Websak. Det foreligger ingen

dokumentasjon for at avtalen er fornyet. Det foreligger ingen aktiv rammeavtale inngått av Moss kommune som dekker dette tjenestområdet.

Rekruttering av plan- og utbyggingssjef/driftssjef er foretatt med bistand fra selskapet Mercuri Urval A/S. Vi registrerer at Moss kommune har inngått rammeavtale om rekrutteringstjenester med Skagerak Consulting AS. Rammeavtalen gjelder for perioden 15.10.2015 til 14.10.2019 og var gjeldende på tidspunktet avtalen med Mercuri Urval ble inngått. Vi har forespurt om det var spesielle forhold ved anskaffelsen som gjorde at rammeavtalen ikke ble benyttet her. Svar fra administrasjonen er:

«Rekruttering av plan- og utbyggingssjef ble igangsatt veldig tidlig etter at havnesjefen startet. Det ble tidlig klart at avtalen med daværende prosjektleder ikke skulle videreføres. Hverken havnesjefen eller organisasjonen for øvrig var da kjent med at Moss kommune hadde inngått rammeavtale på denne typen tjenester da, og det ble derfor forespurt tre andre aktører. Siden den gang er kommunikasjon med kommunen og oversikt over kommunens rammeavtaler satt i system i Moss havn. Rekruttering av økonomi- og administrasjonssjef i 2018 ble gjort ved bruk av Skagerak Consulting AS».

Revisjonen har sett dokumentasjon på at Skagerak Consulting AS er benyttet i prosessen ved senere rekruttering av økonomi- og administrasjonssjef.

5.2.2. Revisjonens vurdering

Det er inngått rammeavtaler i Moss kommune som også gjelder for Moss Havn vedr kjøp av IT-utstyr. Rammeavtalen innebefatter flere leverandører ihht angitt rang der Atea har rang 1 og Dustin Norway AS har rang 2. Det er videre inngått rammeavtaler vedr IKT konsulent- og rådgivningstjenester med leverandørene: Skill AS (rang 1), Atea AS (rang 2) og Ubconnect AS (rang 3).

Revisjonen oppfatter at de tjenestene som i hovedsak er anskaffet fra Columbi Micro AS og fra Braathe Gruppen AS ikke er omfattet av de nevnte rammeavtalene. Vi anser likevel at ettersom total verdi av anskaffelsene overstiger kr 100 000 eks mva, bør det foreligge arkivert dokumentasjon på anskaffelsesprosessen for å dokumentere at de generelle kravene til konkurranse og likebehandling av leverandører ved anskaffelse er ivaretatt ihht forsyningsforskriftens del 1.

Mht innkjøpene fra Kias Reklame AS og Ragn Sells AS er revisjonens vurdering at innkjøpene er foretatt på bakgrunn av rammeavtaler som ikke lenger er gjeldende som følge av at det ikke foreligger dokumentasjon for forlengelse av avtalene. I avtalen med Kias Reklame AS er det angitt en utløpsdato for avtalen, mens det i avtalen med Ragn Sells ikke er angitt noen utløpsdato. Imidlertid kan rammeavtaler ihht forsyningsforskriften ikke inngås for lenger enn 8 år. Revisjonens vurdering er at de generelle vilkårene om at anskaffelser så langt som mulig skal skje basert på konkurranse ikke er ivaretatt i disse tilfellene.

Revisjonen finner også avvik fra bruk av rammeavtale ved rekrutteringen av plan- og utbyggingsjef/driftssjef ved Moss Havn, men ser at rammeavtalen er benyttet ved senere rekruttering av økonomi- og administrasjonssjef. Vi registrerer at det har vært lagt ned en jobb med å skaffe oversikt over aktuelle rammeavtaler og at dette har fått økt fokus de senere årene.

5.3. Gjennomgang av innkjøp gjort basert på rammeavtaler

5.3.1. Faktabeskrivelse

Vår kontroll av innkjøp fra leverandører med totalt beløp over kr 100 000 eks. mva i perioden januar til august 2018 viste at det foretas innkjøp fra følgende leverandører, basert på rammeavtale inngått av Moss kommune:

- Los Energy AS - krafttjenester - basert på rammeavtale inngått av Østfold Fylkeskommune
- Veidekke Industri AS - asfaltering - basert på rammeavtale inngått av Moss kommune
- Cowi AS - kommunalteknikk - basert på rammeavtale inngått av Moss kommune
- Skagerak Consulting AS - rekruttering - basert på rammeavtale inngått av Moss kommune

Vi har valgt ut rammeavtalene med Veidekke Industri AS og med Cowi AS.

For disse har vi kontrollert om kjøp er gjort som avrop på rammeavtale, herunder om det er inngått en skriftlig avtale/kontrakt med henvisning til rammeavtalen. Vi kontrollerte også på stikkprøvebasis at pris ved anskaffelsene samsvarte med pris regulert i rammeavtalen.

Vår gjennomgang av avtalene ga følgende funn:

Rammeavtale med Veidekke

I rammeavtalen med Veidekke AS fremkommer det at avtalen gjelder levering og utlegging av asfaltmaterialer på veier, plasser og tilknyttede arbeider. Kontraktens varighet er fra 21.6.2016 til 20.6.2018. Oppdragsgiver har opsjon på å forlenge avtalen med 1+1 år etter utløp av den opprinnelige avtaleperioden. Opsjonen utløses med mindre oppdragsgiver gir skriftlig beskjed senest 60 dager før utløpet av avtale-/opsjonsperioden. Det fremkommer av nettsiden at avtalen gjelder frem til 20.6.2019. Det fremkommer ikke eksplisitt av konkurransegrunnlaget som følger som vedlegg til avtalen at avtalen også omfatter Moss Havn, men vi ser at dette fremkommer av kunngjøringen.

Det gjeldende tilbudet fra leverandøren følger også som vedlegg til kontrakten og angir pris for tjenesten. Det fremkommer av tilbudet at alle priser er gitt med basis i prisnivået på bitumen og fyringsolje per 01.02.2016 og at dette er utgangspunkt for regulering ved endring av priser for bitumen og fyringsolje den 1. i hver mnd. Vi har sammenlignet pris på faktura mottatt i 2018 mot priser oppgitt i tilbudet. Vi finner at prisen er øket og ser av byggekostnadsindeks for asfaltarbeid og materialer til asfaltarbeid fra SSB viser at prisene her var på sitt laveste når avtalen ble inngått i februar 2016. Pris er dermed øket i tråd med forventning.

Det foreligger ikke en egen kontrakt mellom Moss Havn og Veidekke Industri AS eller dokumentasjon i Websak på at kjøp skjer som avrop på rammeavtale. Bestillinger er gjort løpende ved henvendelse til leverandøren, og kommunikasjonen her er ikke arkivert i Websak.

Rammeavtale med Cowi

I rammeavtalen med COWI AS fremkommer det at avtalen gjelder tjenestekjøp i forbindelse med planlegging, prosjektering/detaljprosjektering, regulering, rådgivning, utarbeidelse og kvalitetssikring av anbudsdokumentasjon, byggeledelse og arkitekt-/landskapsarkitekttenester innenfor fagområdene vann/avløp, samferdsel samt plan/bygg. Det står også at det kan være aktuelt å få gjennomført tiltak på bruer og veikonstruksjoner. Det er presisert at oppstillingen av fagområder ikke er uttømmende.

Kontraktens varighet er fra 6.12.2016 til 05.12.2018 med opsjon på forlengelse med 1 + 1 år etter utløp av den opprinnelige avtaleperioden.

Det fremkommer ikke eksplisitt av konkurransegrunnlaget at rammeavtalen også er gjeldende for Moss Havn. Det står i konkurransegrunnlagets punkt 1 at oppdragsgiver for anskaffelsen er Moss kommune ved kommuneavdelingen plan, miljø og teknisk. Det er presisert at anskaffelsen og gjelder Rygge kommune.

I konkurransegrunnlagets punkt 2 fremkommer at oppdragsgiver har til hensikt å inngå kontrakt med inntil 3 leverandører som prioriteres som nr. 1, nr. 2 og nr. 3. Avropsmekanisme fremkommer også i dette punktet. Det heter at «Hovedregel for avrop er at disse gjennomføres etter prioritert liste, slik at leverandør nr. 1 først blir forespurt og vil bli tildelt oppdraget om dette kan utføres innen de frister som blir gitt». Det står videre at oppdragsgiver forbeholder seg retten til å benytte mini konkurranse hvor prioriteringslista fristilles for de tilfeller der oppdragsgiver ønsker det av hensyn til anskaffelsens størrelse, kompleksitet eller der oppdragsgiver av andre hensyn vurderer det som mest hensiktsmessig. Tildelingskriterier ved minikonkurranse er også oppgitt. Av avtaleoversikten på kommunens hjemmeside fremkommer at Cowi har prioritet nr. 1, Multiconsult har prioritet nr. 2 og Ingeniørfirmaet Svendsen & Co AS har prioritet nr. 3.

Ved anskaffelsen har innkjøper ved Moss Havn gjort en direkte henvendelse til Cowi med forespørsel om de kan levere ønsket tjeneste. Det er deretter inngått skriftlig kontrakt mellom Moss Havn og

Cowi etter NS8402 *Alminnelige kontraktsbestemmelser om rådgivningsoppdrag honorert etter medgått tid*. Det er her angitt i punkt 2 at for denne kontrakten gjelder også rammeavtale mellom COWI og Moss kommune. Under kontraktens punkt 7 står det at honorarer beregnes etter medgått tid, med timepriser og øvrige kostnader ihht rammeavtale. For regulering av satsene er det også vist til rammeavtalen.

Vår kontroll av utvalgte fakturaer mot pris oppgitt i tilbudet som er vedlagt avtalen viser at tjenesten er priset ihht avtalevilkårene i rammeavtalen.

5.3.2. Revisjonens vurdering

Ihht revisjonskriteriene angitt i avsnitt 5.1 kan kontrakter innenfor en rammeavtale bare inngås mellom de opprinnelige partene i rammeavtalen. Det fremkommer av kunngjøringer at avtalene omfatter Moss Havn KF.

Vi kan ikke se at avrop på rammeavtalen med Veidekke Industri er gjort gjennom egen avtale eller kontrakt mellom Moss Havn og Veidekke Industri AS. Bestillinger etter avtalen er heller ikke arkivert i Websak. For å sikre etterprøvbarhet av prosessen bør det etter vår oppfatning foreligge dokumentasjon i form av en arkivert anskaffelsesprotokoll der avrop skal gjøres på bakgrunn av rammeavtalen og der innkjøp forventes å overstige kr 100 000 eks mva i løpet av avtaleperioden. For avrop på rammeavtalen med Cowi finner vi at det er skrevet egen kontrakt for den konkrete bestillingen fra Moss Havn. Vi finner at denne kontrakten er arkivert i Websak. Vi finner videre at de aktuelle anskaffelsene i begge tilfeller er omfattet av de aktuelle rammeavtalene og at priser synes rimelig i samsvar med avtalte priser.

5.4. Konklusjon

Innkjøp gjøres i all hovedsak basert på rammeavtaler der dette foreligger. Ved to avdekkede tilfeller er imidlertid rammeavtalene utløpt på dato, og avtalene er derfor ikke lenger gyldige. Innkjøp basert på utløpte rammeavtaler anses ikke å være gjort basert på forutsetningene om at det så langt det er mulig skal gjennomføres konkurranse ved alle anskaffelser over kr 100 000 eks. mva. Vi ser også et forbedringspotensial mht arkivering av dokumentasjon vedr anskaffelsesprosessen der innkjøp gjøres basert på rammeavtaler. For de to gjennomgåtte rammeavtalene finner vi at innkjøp er gjort ihht vilkårene i rammeavtalene, men det er kun i ett av de to tilfellene at avrop er gjort gjennom egen kontrakt mellom Moss Havn og valgt leverandør.

6. Høringsuttalelse

6.1. Administrasjonen i Moss Havn KF sin høringsuttalelse

Moss Havn KF jobber kontinuerlig med innkjøpsprosessen og jobber aktivt for å oppfylle lovverket.

Det ansees at rapporten gir et korrekt bilde av anskaffelsesprosessene som har vært foretatt ved Moss Havn KF og vi tar revisjonens forslag til forbedring til etterretning.

Rapporten vil bli benyttet i vår forbedringsarbeid vedrørende anskaffelser fremover.

Moss havn KF er gitt tilgang til Moss kommune sitt digitale register på rammeavtaler.

Vedlegg 1: Oversikt over budsjetterte anskaffelser over kr 100 000 eks. mva per 31. august 2018

Aktive prosjekter per august 2018:				
Nr	Anskaffelse	Beskrivelse av budsjetterte anskaffelse	Begrunnelse for ev utelatelse fra utvalg	Inngår i utvalg
1	Tollboden: Rehabilitering av bygg	Det er avsatt et budsjett til å dekke ulike tiltak på bygget, herunder malerarbeid og anskaffelse av dør. Påløpte kostnader per 31.8.2018 gjelder mindre anskaffelser under kr 100 000.	3 leverandører ble forespurt vedr tilbud om malerarbeid. Det kom tilbud kun fra en leverandør. Konkurransen ble avlyst som følge av for høy tilbudt pris. Det er besluttet å utsette anskaffelsen.	
2	Ny brygge nord for Bro-tårnet (inkl. mva.)	Rehabilitering av kai på tollboden. Det skulle erstattes ca. 60 meter av eksisterende brygge	Inngår i utvalget	Utvalg 1
3	Ny brygge sør for Bro-tårnet (inkl. mva)		Her foreligger det rammeavtale som er inngått av Moss kommune. Rammeavtaler gjennomgås i eget kapittel og inngår ikke i utvalget her.	
4	HMS Moss Terminal		Det har ikke vært aktuelt å foreta anskaffelse her i 2018, påløpe kostnader er kr 0.	
5	ISPS Moss Terminal	Det ble avsatt ekstra midler i tilfelle det ville komme behov for ekstra sikring ifbm at Bane Nor bygger om havnen. Budsjett er satt til 500 000 kr eks mva mens det til nå er medgått kr 60 547. Det har til nå ikke vært behov for større investeringer. Påløpt anskaffelse gjelder kjøp av port for å opprettholde sikkerheten på området.	Anskaffelsen er under 100 000 kr eks mva og ikke aktuell for utvelgelse. Vi har fått opplyst at de hadde to aktuelle tilbydere for portene på befaring, hvor det var liten forskjell mellom tilbudene. Valget ble gjort basert på en kvalifisert vurdering av tilbudene.	
6	Ny el-bil	Kjøp av ny EL-bil	Inngår i utvalget	Utvalg 2

7	Værla lager oppgrade- ring strøm og bygg	Anskaffelsen gjelder nye hovedtavler.	Det er benyttet egne ressurser til å sette inn tavlen. Det er budsjet- tert med høyere kostna- der da det i budsjettet ble tatt høyde for kost- nader til montering. An- skaffelsen er på totalt kr 96 667 og er dermed i realiteten under 100 000 kr eks mva. Avtalen inngår ikke i vårt utvalg.	
8	Parkeringsløsning og ny D-port	Budsjett gjelder parke- ringsløsning (asfaltering) samt ny D-port.	Det er påløpt kr 279 000 eks. mva august 2018. Det ble besluttet at man ville bruke samme por- ter som Bane Nor har brukt til hovedporter i forbindelse med ombyg- ging av havnen. Derfor har de ikke forespurt andre tilbydere ved an- skaffelse av D-port. I tillegg gjelder bud- sjettposten asfaltering på parkeringsplassen, hvor dette skjer ihht rammeavtale. Ramme- avtaler er gjennomgått i eget kapittel og inngår ikke i utvalget her.	
9	Lager Goldfish	Nytt lager på 190m2 syd på Værla	Inngår i utvalget	Utvalg 3
10	Prosjektering	Budsjettposten er en samlekonto for det som har med prosjektering å gjøre	Her foreligger det ram- meavtale som er inngått av Moss kommune. Ram- meavtaler gjennomgås i eget kapittel og inngår ikke i utvalget her.	
11	Komplette JBV-titak (standard heving i nordre sving)	Budsjettposten er avsatt for å dekke ev. kostna- der om de skulle oppgra- dere det som Bane Nor har gjort.	Det er besluttet å av- vente til Bane NOR er ferdig med sitt prosjekt. Det er derfor ikke på- løpt kostnader her.	
12	Ny hjullaster - skulle kommet i 2017	Ny hjullaster	Inngår i utvalget	Utvalg 6

12	Plan og detaljregulering	Anskaffelse gjelder skisseprosjekt og detaljreguleringsplan. Bakgrunn for anskaffelsen er plankrav nedfelt i område-reguleringsplan. Utforming av detaljreguleringsplan og skisse skal bygge på utbyggingskonsept 2 fra kreativ fase, gjennomført vinteren 2016/2017	Inngår i utvalget	Utvalg 7
14	Særmøte elektro og dryport		Ikke aktuell - kun en uvesentlig investering	
15	Toalettbrakke i nordre del av terminalen		Ikke aktuell - under 100 000 eks mva	
16	Lastebil	Ny lastebil	Inngår i utvalget	Utvalg 8
17	Diverse		Ikke aktuell - Budsjett-post ikke benyttet	
18	Dryport - opparbeidelse av komplett dekke	Opparbeidelse av komplett dekke på området for Dryport i Moss Næringspark. Anskaffelsen er utført av Rambøll.	Inngår i utvalget. Konkurransen gjennomført i 2017 - konkurranse med forhandling. Bygge- og anleggskontrakt som er under terskelverdiene men likevel frivilling utlyst på Doffin	Utvalg 4
19	Dryport - servicebygg	Anskaffelsen er utført av Rambøll	Inngår i utvalget	Utvalg 9
20	Dryport - midlertidig lagerbygg	Lagertelt 70*15 m (telt-lagerhall ca 1000 m2)	Inngår i utvalget	Utvalg 5

Vedlegg 2: Oversikt over anskaffelser over kr 100 000 eks mva per 31. august 2018 - henvisning til avtale/rammeavtale

Leverandør	For kjøp over 100 000, er kjøp gjort ihht enten avtale eller rammeavtale?
Råde Graveservice AS	Avtale - Vedr Dryport dekke ihht avtale
Greencarrier Shipping & Logistics AS	Det foreligger skriftlige avtaler på de- ler av sum, dvs. det som gjelder trans- port "rundt havnelageret". Ingen skrift- lig avtale for det som gjelder transport til innlandshavn. Her foreligger en ga- rantisum.
Advokatfirmaet Wiersholm AS	IA
Moss Kommunale Pensjonskasse	IA
KLP (lånenr: 8317.54.65149)	IA
Cramo AS	Avtale - Vedr Dryport Servicebygg
O.B. Wiik A/S	Avtale- Vedr Dryport midlertidig lager- bygg
Norconsult	Avtale - Vedr anskaffelse "plan og de- taljregulering"
Leif Grimsrud AS	Avtale - vedr Ny brygge Nord for Bro- tårnet
Smart Innovation Norway AS	Det er inngått samarbeidsavtale om Smart samfunnsprogram.
J. I. Bygg AS	Avtale - vedr "Lager Goldfish"
Pon Equipment AS	Avtale - "Ny hjullaster"
KLP Kommunekreditt AS (lånenr: 8317.52.81900)	IA
Los Energy AS	Rammeavtale
Europris AS	IA - leieavtale vedr arealer for Dryport
KLP Kommunekreditt AS (lånenr: 8317.52.81919)	IA
Addendo Consulting AS	Avtale fra tidligere år - foreligger sig- nert oppdragsavtale, gjelder regnskaps- tjenester
Seamless AS	Det foreligger egen avtale her. Leve- randør av systemet Portwin

Columbi Micro AS	Avtaler inngått tidligere år - gått over til Braathe Gruppen for skybaserte løsninger
Moss Kommune Økonomikontor	IA
Braathe Gruppen AS	Avtale foreligger, jf. over - gjelder nettskyavtale
Heras Norge AS	Anskaffelse ikke basert på arkivert avtale. Gjelder kjøp av ny utkjøringsport. Fått opplyst at de sjekket noen ulike alternativ, men valgte å gå for samme type port som er brukt ellers på havnen.
Mossregionens Næringsutvikling AS	IA
SECURITAS AS	Det foreligger her avtale med Bane Nor om viderefakturering. Gjelder vakthold ved port.
Kias Reklame	Rammeavtale og forenklet kontraktsvilkår gjeldende i 2 år - Avtale utløpt mars 2018
BMW Norge AS	Avtale - kjøp av EL-bil
Elavon Merchant Service	IA - Bobiloppgjør. Moss Havn drifter - leverandør her står for betalingsoppgjør - automat.
Våler Graveservice AS	IA- Faktura fra denne leverandøren gjelder fylling etter et ras syd på havna. En del av havneområdet raste ut i sjøen og for å stoppe videre utrasing ble det bestilt en del stor stein for å stoppe dette. Dette er derfor et engangsbeløp og ikke grunnlag for rammeavtale. Det var et tiltak som krevde at man handlet raskt.
Ragn Sells AS	Kjøp basert på rammeavtale om renovasjonstjenester, siste signerte avtale er her fra 1999 - her bør det uansett skaffes ny rammeavtale (de kan maks være gjeldende for 8 år), normalt 2+2 år.
Protector Forsikring ASA	Det foreligger avtale her. Østfold forsikringsmegling AS bistår med til enhver tid å finne de beste avtalene

Veidekke Industri	Rammeavtale
Hafslund Nett AS	IA
Cowi AS	Rammeavtale
Osec AS	Det foreligger ikke skriftlig arkivert avtale her og det er heller ikke utarbeidet protokoll for anskaffelse. Fått opplyst at de forhørte seg med tre stk. i prosessen.
THU OG JOHANSEN FAGHANDEL AS	Diverse vedlikeholdsarbeider. Det foreligger ikke skriftlig arkivert avtale her. Fått opplyst at det gjelder malerarbeid på servicebygg ved kanalen for båter. Råte i veggen medførte høyere kostnader enn forutsett.
Mercuri Urval A/S	Ihht rammeavtale -vedr rekruttering av plan og utbyggingssjef/driftssjef
Advokatfirma Bjørge og Skaaraas	IA
Felleskjøpet Øst Vest	IA - vedr oppgjør kaiavgift for privat kai på vegne av Felleskjøpet

Vedlegg 3: Oversikt over aktive rammeavtaler i Moss kommune:

Avtale	Leverandør	Avtaletype	Avtaleperiode
<u>Vaskeritjenester - institusjonstøy</u>	<u>NOR TEKSTIL AS</u>	Rammeavtale	01.03.2017 - 28.02.2020
<u>Vannmålere</u>	<u>Axflow AS</u>	Rammeavtale	01.06.2015 - 30.04.2019
<u>Tolketjenester</u>	<u>Salita tolke- og translatørtjeneste AS</u>	Rammeavtale	01.08.2018 - 31.07.2020
<u>Tolketjenester</u>	<u>Hero Tolk AS</u>	Rammeavtale	01.08.2018 - 31.07.2020
<u>Tolketjenester</u>	<u>Noricom Språktjenester AS</u>	Rammeavtale	01.08.2018 - 31.07.2020
<u>Telefoni og mobiltrafikk</u>	<u>Phonero AS</u>	Rammeavtale	01.01.2016 - 31.12.2019
<u>Synsundersøkelser og dataarbeidsbriller</u>	<u>Synsam Norge AS</u>	Rammeavtale	01.07.2016 - 30.06.2019
<u>Skadedyrbekjempelse</u>	<u>AnticimexAS</u>	Rammeavtale	07.04.2017 - 06.04.2019
<u>Service og vedlikehold av pumpestasjoner</u>	<u>Driftsteknikk as</u>	Rammeavtale	01.06.2015 - 31.05.2019
<u>Renholds-, golvpleie-, tørke- og avfallsprodukter</u>	<u>Maske AS</u>	Rammeavtale	15.04.2016 - 14.04.2019
<u>Rekrutteringstjenester</u>	<u>Skagerak Consulting</u>	Rammeavtale	15.10.2015 - 14.10.2019
<u>Reisebyråttjenester</u>	<u>Berg-Hansen AS</u>	Rammeavtale	03.03.2017 - 02.03.2019
<u>Omsorgstjenester - tiltak 2</u>	<u>Aleris Ungplan & BOI A/S region Øst</u>	Rammeavtale	01.07.2017 - 30.06.2019
- Inkludert i rammeaftalegruppe Omsorgstjenester - tiltak 2			
<u>Omsorgstjenester - tiltak 2</u>	<u>Incita AS</u>	Rammeavtale	01.07.2017 - 30.06.2019
- Inkludert i rammeaftalegruppe Omsorgstjenester - tiltak 2			
<u>Omsorgstjenester - tiltak 2</u>	<u>Omsorgspartner As</u>	Rammeavtale	01.07.2017 - 30.06.2019
- Inkludert i rammeaftalegruppe Omsorgstjenester - tiltak 2			
<u>Omsorgstjenester - tiltak 1</u>	<u>Omsorgspartner AS</u>	Rammeavtale	01.07.2017 - 30.06.2019
- Rang 1 i rammeavtalegruppe Omsorgstjenester - tiltak 1			

<u>Omsorgstjenester - tiltak 1</u>	<u>Aleris Ungplan & BOI A/S region Øst</u>	Rammeavtale	01.07.2017 - 30.06.2019
- Rang 2 i rammeavtalegruppe Omsorgstjenester - tiltak 1			
<u>Nettbasert dagligvarehandel</u>	<u>Kolonial.no</u>	Rammeavtale	01.03.2018 - 29.02.2020
<u>Møbler og inventar</u>	<u>Norengros Medi Partner A/S</u>	Rammeavtale	01.02.2016 - 31.01.2019
<u>Meieriprodukter - flytende</u>	<u>Tine SA</u>	Rammeavtale	01.12.2017 - 30.11.2019
<u>Medisinsk forbruksmateriell</u>	<u>Norengros Medi Partner A/S</u>	Rammeavtale	13.05.2016 - 12.05.2019
<u>Lærebøker/-midler og fagbøker</u>	<u>Sverre Johnsen Bokhandel Eft. AS</u>	Rammeavtale	01.06.2017 - 31.05.2019
<u>Logopedtjenester</u>	<u>Østfold logopedtjeneste AS</u>	Rammeavtale	03.03.2017 - 02.03.2019
- Rang 1 i rammeavtalegruppe Logopedtjenester			
<u>Logopedtjenester</u>	<u>Logopedtjenesten Moss</u>	Rammeavtale	03.03.2017 - 02.03.2019
- Rang 2 i rammeavtalegruppe Logopedtjenester			
<u>Legemidler og medisiner i multi-doseforpakninger</u>	<u>Apotek1</u>	Rammeavtale	16.03.2015 - 15.03.2019
<u>Kraftforvaltning</u>	<u>LOS AS</u>	Rammeavtale	01.04.2016 - 31.03.2019
<u>Kontorrekvisita og skolemateriell</u>	<u>Norengros Medi Partner A/S</u>	Rammeavtale	01.09.2015 - 31.08.2019
<u>Kommunalteknikk</u>	<u>Cowi AS</u>	Rammeavtale	06.12.2016 - 05.12.2019
<u>Kommunalteknikk</u>	<u>Multiconsult ASA</u>	Rammeavtale	06.12.2016 - 05.12.2019
<u>Kommunalteknikk</u>	<u>Ingeniørfirmaet Svendsen & Co AS</u>	Rammeavtale	06.12.2016 - 05.12.2019
<u>Kolonialvarer - store forpakninger</u>	<u>Asko Øst AS</u>	Rammeavtale	01.12.2017 - 30.11.2019
<u>Kjøttvarer - ferske</u>	<u>Nortura SA</u>	Rammeavtale	01.01.2018 - 31.12.2019
<u>Karosseritjenester</u>	<u>Syrrist Karosseri AS</u>	Rammeavtale	01.12.2017 - 30.09.2019
<u>IKT-utstyr</u>	<u>Atea AS</u>	Rammeavtale	21.11.2017 - 20.11.2019
- Rang 1 i rammeavtalegruppe IKT-utstyr			

<u>IKT-utstyr</u>	<u>Dustin Norway AS</u>	Rammeavtale	21.11.2017 - 20.11.2019
- Rang 2 i rammeavtalegruppe IKT-utstyr			
<u>IKT konsulent- og rådgivningstjenester</u>	<u>Skill AS</u>	Rammeavtale	28.06.2017 - 27.06.2019
- Rang 1 i rammeavtalegruppe IKT konsulent- og rådgivningstjenester			
<u>IKT konsulent- og rådgivningstjenester</u>	<u>Atea AS</u>	Rammeavtale	28.06.2017 - 27.06.2019
- Rang 2 i rammeavtalegruppe IKT konsulent- og rådgivningstjenester			
<u>IKT konsulent- og rådgivningstjenester</u>	<u>Ubconnect AS</u>	Rammeavtale	28.06.2017 - 27.06.2019
- Rang 3 i rammeavtalegruppe IKT konsulent- og rådgivningstjenester			
<u>Hobby- og formingsmateriell, spill og leker</u>	<u>Trigonor AS</u>	Rammeavtale	01.03.2016 - 28.02.2019
<u>Gravferdstjenester ved offentlig gravferd</u>	<u>Bentzen Moss Begravelsesbyrå AS</u>	Rammeavtale	01.07.2016 - 30.06.2019
<u>Førstehjelpskurs</u>	<u>Hjertefag</u>	Rammeavtale	01.02.2016 - 31.01.2019
<u>Fyringsolje</u>	<u>Østfold Olje Ragnar Larsen & Sønner AS</u>	Rammeavtale	01.04.2016 - 31.03.2019
<u>Frukt og grønnsaker</u>	<u>Meum Frukt & Grønt</u>	Rammeavtale	06.02.2018 - 05.02.2020
<u>Fersk fisk og sjømat</u>	<u>Bama Storkjøkken AS</u>	Rammeavtale	01.12.2017 - 30.11.2019
<u>Farmasøytisk rådgivning</u>	<u>Apotek1</u>	Rammeavtale	01.01.2016 - 31.12.2018
<u>El-sykler</u>	<u>Stians Sport AS</u>	Rammeavtale	01.07.2017 - 30.06.2019
<u>Drivstoff og transportrelatert rekvisita</u>	<u>Circle K Norge AS</u>	Rammeavtale	19.12.2017 - 18.12.2019
<u>Drivstoff - bulkleveranse</u>	<u>Esso Energi AS</u>	Rammeavtale	19.12.2017 - 18.12.2019
<u>Bøker til bibliotek</u>	<u>Biblioteksentralen SA</u>	Rammeavtale	10.01.2018 - 09.01.2020
<u>Busstjenester for elever</u>	<u>Nettbuss AS</u>	Rammeavtale	23.03.2017 - 22.03.2019
<u>Brød- og konditorvarer</u>	<u>Råde Bakeri og Konditori AS</u>	Rammeavtale	16.06.2018 - 15.06.2020

<u>Brus, øl og mineralvann</u>	<u>Varnaveien Mineralvann AS</u>	Rammeavtale	01.08.2018 - 31.07.2020
<u>Blomster</u>	<u>F. Anderssons eft. AS</u>	Rammeavtale	15.03.2016 - 14.03.2019
<u>Bilverkstedtjenester</u>	<u>Autoservice Moss AS</u>	Rammeavtale	16.09.2018 - 31.12.2019
<u>Biler for leasing</u>	<u>Leaseplan Norge AS</u>	Rammeavtale	01.10.2015 - 30.09.2019
<u>Bemannings tjenester til helsesektoren</u>	<u>Accurate Care AS</u>	Rammeavtale	01.04.2017 - 31.03.2019
- Rang 1 i rammeavtalegruppe Bemannings tjenester til helsesektoren			
<u>Bemannings tjenester til helsesektoren</u>	<u>Seie AS</u>	Rammeavtale	01.04.2017 - 31.03.2019
- Rang 2 i rammeavtalegruppe Bemannings tjenester til helsesektoren			
<u>Bemannings tjenester til helsesektoren</u>	<u>Nordic Care AS</u>	Rammeavtale	01.04.2017 - 31.03.2019
- Rang 3 i rammeavtalegruppe Bemannings tjenester til helsesektoren			
<u>Bemannings tjenester til helsesektoren</u>	<u>AMBIO Helse AS</u>	Rammeavtale	01.04.2017 - 31.03.2019
- Rang 4 i rammeavtalegruppe Bemannings tjenester til helsesektoren			
<u>Bemannings tjenester til helsesektoren</u>	<u>Manpower AS</u>	Rammeavtale	01.04.2017 - 31.03.2019
- Rang 5 i rammeavtalegruppe Bemannings tjenester til helsesektoren			
<u>Bedriftshelsetjenester</u>	<u>Ringvoll bedriftshelsetjeneste</u>	Rammeavtale	01.02.2015 - 31.01.2019
<u>Asfalt og asfaltarbeider - del II</u>	<u>Veidekke Industri AS</u>	Rammeavtale	21.06.2016 - 20.06.2019
<u>Asfalt og asfaltarbeider - del I</u>	<u>Veidekke Industri AS</u>	Rammeavtale	21.06.2016 - 20.06.2019
<u>Arbeidstøy, skotøy og personlig verneutstyr</u>	<u>Ahlsell AS</u>	Rammeavtale	01.09.2018 - 31.08.2020

<u>Analysetjenester, vannprøver mm.</u>	<u>Eurofins Environ-</u> <u>ment Testing Nor-</u> <u>way AS</u>	Rammeav- tale	01.03.2018 - 29.02.2020
---	---	------------------	----------------------------

Vedlegg 4: Mal for protokoll for anskaffelser etter forsyningsforskriftens del 1

Anskaffelsesprotokoll

(den lille – Forsyningsforskriftens del 1)

Kort beskrivelse av hva som skal anskaffes:

Beskrivelse.... KORT

For anskaffelser etter
forsyningsforskriftens del 1.

Dato: 03.10.17

Saksnr: XX/XXX (Fokus sak)

Utført av : NN

Medsaksbehandlere:

For: Moss Havn KF Strandgata 10, 1531 Moss Org.nr: 971 033 339 mva.	Ved enhet: Drift
Type kjøp: (Bbygg- og anleggskontrakt eller kjøp av varer eller tjenester)	Varekjøp / Tjeneste / Bygg og anlegg
Kontraktens varighet:	Engangskjøp / Periode fom - tom
Anslått verdi av kontrakt: (Angi også hvordan verdien er beregnet/vurdert)	Anslå verdi....
Vurdering av habiliteten til saksbehandler / medsaksbehandler(e), jf. forvaltningslovens §6. Har noen av medlemmene eierinteresse(r) / styreposisjon(er) eller ledende stilling(er) i leverandør(er) som kan/vil levere tilbud i konkurransen? Har noen av medlemmene nært slektskap/svogerskap /vennskap til personer med tilsvarende tilknytning? <i>Dersom ja på et av spørsmålene, oppgi hvilken relasjon det gjelder, samt navn på leverandør.</i> <i>Anbefalt tiltak: Aktuell person trer ut av brukergruppa og erstattes av person med tilsvarende kompetanse uten slik tilknytning.</i>	Vurdering....
Det er vurdert om det er relevant med krav til universell utforming, og inntatt relevante krav/kriterier til universell utforming: (angi kort hva).	Ikke aktuelt / vurdering..
Det er vurdert og inntatt relevante krav/kriterier for miljøhensyn. Minimum stille krav til returordninger der det er aktuelt : Tilgjengelige returordninger for emballasje skal benyttes (spesifiser det som er relevant) : a) Leverandøren skal være medlem av Grønt Punkt eller tilsvarende	Det er av hensyn til miljøet vurdert at vi skal innhente priser på nullutslippsbiler, dvs EL-bil.

Unntatt offentlighet i hht off. lov §23

Moss Havn KF

returordning ved oppdragets start, dokumenteres ved sertifikat/bevis for medlemskapet b) Leverandøren skal kunne dokumentere at vinduer kjøpes fra leverandører som er medlem av Ruteretur c) Leverandøren skal kunne dokumentere at elektriske og elektroniske komponenter kjøpes av leverandører som er medlem av El-Retur eller andre godkjente returselskaper	
Påseplikten – lønns- og arbeidsvilkår Vurdere om kontraktsvilkår for å sikre lønns- og arbeidsvilkår i henhold til allmenngjorte tariffavtaler og forskrift om informasjons- og påseplikt og innsynsrett kommer til anvendelse. Se Arbeidstilsynets sider: Påseplikten etter almenngjøringsloven	Tror man det er en bransje som kan være utsatt??
Beskrivelse av hvilke tiltak som gjennomføres for å sikre reell konkurranse:	Eks: 3 firmaer er forespurt.
Dersom det ikke skal gjennomføres konkurranse om kontrakten skal en konkret objektiv begrunnelse gis:	Hvis ikke konkurranse.. Hvorfor
Hvis relevant, angi begrunnelse for hvorfor leverandører som har skatte- og avgiftsrestanser fikk anledning til å delta i konkurransen :	Ikke relevant.
Angi konkret begrunnelse for valg av leverandør og den faktiske kontraktsverdien:	Føres inn senere...
Angi navn og adresse på valgt leverandør	Føres inn senere...
Invitasjon, annonse og alle tilbud skal oppbevares sammen med anskaffelsesprotokollen. Anskaffelsesprotokollen og signert kontrakt skal registreres i Moss havn KF sitt saks- og arkivsystem (p.t. Fokus)	

Dato for ferdigstillelse av protokoll

Signatur

Side 2 av 2

* * *

SAK 1/2019 – STYREVERV PÅ VEGNE AV MOSS HAVN KF

HAVNESJEFENS FORSLAG TIL INNSTILLING/VEDTAK:

- Havnestyret gir styreleder og havnesjef fullmakt til å innstille på kandidater til styreverv på vegne av Moss Havn KF.
- Havnestyret vedtar at styreansvarforsikring dekkes av Moss Havn KF i de tilfeller hvor dette ikke er kollektivt tegnet gjennom aktuelt styre/selskap.

DOKUMENT VEDLAGT SAKEN:

Ingen

SAKSUTREDNING:

SAKSBEHANDLER: Øystein Høsteland Sundby

SAKSOPPLYSNINGER:

Gjennom bystyrets vedtak den 18 desember 2018 knyttet til Værftsgata gjennomføres nå prosessen hvor Moss Havn KF får eierskap i Værftsgata 7 as med en tilhørende styreplass.

Samtidig er administrasjonen i ferd med å ferdigstille nye kontrakter med Moss Stevedore as og Greencarrier Shipping Logistics as for leie av uteområdene i Moss havn. I forbindelse med inngåelse av disse kontraktene har administrasjonen inntatt en klausul om at Moss Havn får styreplass i Moss Stevedore as. Formålet med en slik styreplass er å påvirke en strategisk utvikling av Moss Stevedore-selskapet i en retning som ivaretar og spiller på lag med den strategiske utviklingen av Moss Havn KF. Samt bidra til at containervirksomheten gjøres med «en armlengdes avstand» til den øvrige virksomheten til eierne av selskapet. Det er viktig for Moss Havn sitt totale produkt til alle kundene. De sistnevnte avtalene er ikke i skrivende stund endelig signert.

Vedtektene for Moss Havn KF åpner for at Moss Havn KF på vegne av Moss kommune kan delta i eiersiden i andre selskaper. Det er tilfellet i Værftsgata 7 as, mens eierskap ikke er aktuelt i Moss Stevedore as.

Moss Havn KF er nå i en situasjon hvor vi skal engasjere oss med styrerepresentasjon i to ulike selskaper.

Eierskap gir både mulighet for, og i mange tilfeller behov for, styredeltakelse. Å inneha et styreverv i et aksjeselskap medfører et personlig ansvar for den som innehar dette vervet. På generelt grunnlag følger det alltid en risiko med det å inneha et ansvar. Nivået på denne risiko vil avhenge av hvilken aktivitet som er i et slikt selskap.

Det er relativt vanlig at styremedlemmer tegner styreansvarsforsikring dersom man mener at det er hensiktsmessig. I noen tilfelles gjøres dette på individuell basis av hvert enkelt styremedlem mens det i andre tilfeller kan være kollektiv styreansvarsforsikring som er tegnet av det aktuelle selskap på vegne

av hele styret. Gjennom en styreansvarsforsikring er man forsikret mot økonomiske konsekvenser av feil som kan begås av styret, både samlet og av enkelte styremedlemmer.

VURDERINGER:

En styreplass en utnevnes til på vegne av Moss Havn KF har et annet utgangspunkt enn hva private eiere har når man velges til en styreplass i eget selskap. Når Moss Havn KF skal nominere en person til en slik styreplass forutsettes det at vedkommende er personlig egnet til å inneha en slik rolle.

I Værftsgata 7 as er Moss Havn inne som en av tre eiere. Styret har tre styremedlemmer. De to andre styremedlemmene er, gjennom egne selskapsstrukturer, også personlig (eller gjennom familie) eiere av sine andeler i selskapet.

Moss Stevedore as eies av Greencarrier Shipping & Logistics as. Moss Stevedore er en viktig aktør sammen med Moss Havn for endelig leveranse av havnetjenester. Kontraktene som inngås sikrer transparens i priser og kontraktuelle forhold mellom havn og stevedoreselskap, men det vurderes som viktig å bidra også på styrenivå. Styreplass på vegne av Moss Havn vil være med et annet utgangspunkt enn andre styremedlemmer som har utgangspunkt i eiernes organisasjon eller eierstruktur.

Det er nødvendig at den eller de som påtar seg styreplass på vegne av Moss Havn KF får tilgang på styreansvarsforsikring. I de tilfelles hvor dette ikke er kollektivt tegnet i det aktuelle styret bør Moss Havn KF dekke denne typen forsikring.

Valg av styremedlemmer skjer i selskapenes generalforsamlinger. For å ivareta enkel dialog inn mot selskapenes generalforsamlinger rundt styrevalg bør havnestyrets leder gis fullmakt til, sammen med havnesjefen, innstille på Moss Havn KF sin representant. Havnestyret holdes orientert om hvem som velges inn som styremedlemmer på vegne av Moss Havn.

MILJØKONSEKVENSER:

Ingen

KONKLUSJON:

Administrasjonen konkluderer i tråd med innstilling til vedtak.